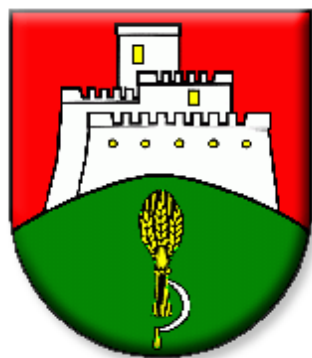

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

OBCE KAPUŠANY

2021 – 2026

OBSAH

OBSAH	2
Úvod	4
1. Komunitné plánovanie sociálnych služieb	5
1.1. Komunitný plán a koncepcia rozvoja	5
1.2. Hlavné ciele komunitného plánovania.....	6
1.3. Hlavné princípy komunitného plánovania.....	6
1.4. Právne normy poskytovania sociálnych služieb	7
1.5. Národné priority rozvoja sociálnych služieb	9
1.6. Účastníci komunitného plánovania.....	10
1.7. Cieľové skupiny komunitného plánovania.....	10
2. Analytická časť	13
2.1. Základná charakteristika obce.....	13
2.2. Základné sociálno-demografické údaje.....	14
2.2.1. Základné údaje:.....	14
2.2.2. Počet obyvateľov	14
2.2.3. Veková štruktúra obyvateľov	15
2.2.4. Stav a pohyb obyvateľstva	16
2.2.5. Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania	18
2.2.6. Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti a materinského jazyka.....	18
2.2.7. Počet nezamestnaných obyvateľov a obyvateľov poberaajúcich sociálne dávky a príspevky	20
2.2.8. Domový a bytový fond	21
2.3. Poskytovanie sociálnych služieb v obci Kapušany	22
2.3.1. Finančné príspevky	22
2.3.2. Posudková činnosť.....	23
2.3.3. Opatrovateľská a odľahčovacia služba	24
2.3.4. Denné centrum	25
2.3.5. Terénna sociálna služba.....	27
2.4. Dostupnosť ostatných sociálnych služieb	27
2.4.1. Zariadenie pre seniorov.....	27
2.4.2. Denný stacionár	28
2.4.3. Sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela	28
2.4.4. Útulok.....	29
2.4.5. Domov na polceste	30

2.4.6. Nocľaháreň.....	31
2.4.7. Zariadenia núdzového bývania	31
2.4.8. Nízkoprahové denné centrum.....	32
2.5. SWOT analýza podľa cieľových skupín.....	33
2.5.1. Rodina, deti a mládež	33
2.5.2. Seniori a osoby so zdravotným postihnutím	34
2.5.3. Občania v ťažkých životných situáciách ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením.....	35
3. Ciele, priority a stratégia rozvoja sociálnych služieb.....	36
3.1. Vízia obce	36
3.2. Ciele komunitného plánu sociálnych služieb podľa jednotlivých cieľových skupín a aktivity na dosiahnutie cieľov.....	36
3.2.1. Rodina, deti a mládež	36
3.2.2. Seniori a osoby so zdravotným postihnutím (Ciele vypracované v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb)	38
3.2.3. Občania v ťažkých životných situáciách ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením.....	39
3.3. Priority rozvoja sociálnych služieb	40
3.4. Financovanie sociálnych služieb.....	42
4. Monitoring a hodnotenie plnenia komunitného plánu sociálnych služieb	43
Príloha č. 1 Dotazník pre občanov obce Kapušany	44
Príloha č. 2 Vyhodnotenie dotazníka	47
Príloha č. 3 Výber z použitej terminológie.....	55

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kapušany bol vypracovaný v súlade s § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Je to strednodobý strategický dokument, ktorého výstupom je analýza existujúceho stavu sociálnych služieb v obci Kapušany, stanovenie priorít budúceho rozvoja v sociálnej oblasti, vytýčenie cieľov k rozšíreniu sociálnych služieb a zároveň k zlepšeniu kvality už poskytovaných sociálnych služieb. Tento dokument je otvorený, je teda možné ho dopĺňať a tým pružne reagovať na potreby občanov a potreby rozvoja obce Kapušany.

Vnútorňý „svet“ človeka je neoddeliteľne spojený s vonkajším prostredím, ktoré ho obklopuje od narodenia až po koniec života, ktorého je súčasťou¹.

Úvod

Komunitný plán sociálnych služieb obce Kapušany je strategický dokument, ktorý poukazuje na smer, akým sa naša obec bude uberať v sociálnej starostlivosti o svojich občanov v rokoch 2021-2026. Definuje potreby občanov, prioritné cieľové skupiny obyvateľov ako aj aktivity a služby, ktoré bude naša obec rozvíjať v sociálnej oblasti.

Komunitné plánovanie predstavuje proces, ktorý má za cieľ zmapovať miestne potreby sociálnych služieb a porovnať ich s miestnymi zdrojmi.² Komunitným plánovaním vlastne hľadáme spôsob pomoci určitým sociálnym (cieľovým) skupinám obyvateľov obce, ktoré takúto pomoc potrebujú. Na základe vyššie uvedených zistení môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali možnostiam našej obce a potrebám našich obyvateľov.

Komunitný plán obce Kapušany je zameraný predovšetkým na cieľové skupiny sociálne znevýhodnených obyvateľov ktorými sú seniori, zdravotne postihnutí, rodiny s deťmi či osoby v hmotnej núdzi.

Verím, že naplnením stanovených strategických cieľov, ktoré Komunitný plán sociálnych služieb zahŕňa, skvalitníme život občanov našej obce Kapušany.

Ing. Andrea Havrillová

¹ Brichtová a kol., Riadenie a manažment prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť, 2015

² Matoušek a kol., Sociální služby, 2007

1. Komunitné plánovanie sociálnych služieb

1.1. Komunitný plán a koncepcia rozvoja

Zákon č. 448/ 2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ukladá povinnosť obciam plánovať sociálne služby na základe komunitného plánovania. Podľa § 83 ods. 2, zákona 448/ 2008 Z.z. „ Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.“³

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje podľa podľa § 83 ods. 5, zákona 448/ 2008 Z.z. o sociálnych službách najmä:

- **analýzu stavu** poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
- **analýzu požiadaviek** prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
- **analýzu sociologických údajov a demografických údajov** v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku,
- **určenie cieľov a priorít rozvoja** sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku,
- **časový plán realizácie** komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- **spôsob vyhodnocovania plnenia** komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

³ Gojová, Teorie a modely komunitní práce, 2006.

1.2. Hlavné ciele komunitného plánovania

Hlavnými cieľmi komunitného plánovania sociálnych služieb je hlavne:

- posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce,
- predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín,
- opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (a v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, či vyvolávajú strach a neistotu).

1.3. Hlavné princípy komunitného plánovania

Medzi hlavné princípy komunitného plánovania sociálnych služieb patrí predovšetkým:

- **Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi** – potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu. Názorom všetkých strán musí byť venovaný rovnaký priestor.
- **Zapájanie miestneho spoločenstva** – pri zapájaní miestnej komunity, obyvateľov daného územného celku, je nutné hľadať rôzne metódy a formy oslovenia a zapojenia tak, aby ponuka na spoluprácu bola zrozumiteľná (napr. podľa miestnej časti, spôsobu života, záujmov, etnickej príslušnosti...). Nikto nemá byť diskriminovaný a vylučovaný.
- **Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov** – nie je možné zabúdať na spoluprácu s podnikateľmi, ktorí sa už v minulosti angažovali v tejto oblasti, na význam práce dobrovoľníkov v sociálnych službách, na svojpomocné skupiny, rodinnú starostlivosť, susedskú výpomoc. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jedným z nástrojov na celkové zlepšenie kvality života v obci.
- **Práca s informáciami** – je nevyhnutné zabezpečiť rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastňujú a zabezpečiť odovzdávanie informácií verejnosti. Ak budú informácie pravidelne odovzdávané, bude možné očakávať relevantné pripomienky a podnety. Je dôležité stanoviť, ako bude možné vznášať pripomienky a ako sa bude s pripomienkami nakladať.
- **Priebeh spracovania komunitného plánu je rovnako dôležitý ako výsledný dokument** – proces komunitného plánovania znamená vyhľadávanie, zapájanie a diskusiu rôznych ľudí. Tento proces umožňuje, aby navrhnutý systém sociálnych služieb bol jedinečný a neopakovateľný a plne zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom.
- **Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce** – dobre fungujúca spolupráca môže byť inšpiráciou pre ostatných účastníkov komunitného plánovania. Prehĺbenie spolupráce medzi všetkými účastníkmi prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb.
- **Kompromis priania a možností** – výsledkom komunitného plánovania je vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme a tým, čo máme k dispozícii. Možnosťami v tomto prípade nie sú iba materiálne, finančné a ľudské zdroje, ale tiež spoločná dohoda, ktorá vymedzuje, kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať.

Prečo je potrebný komunitný plán pre obec? Čo prináša obyvateľom obce?

- Vytvorenie strategického dokumentu uľahčí možnosti získavania prostriedkov pre sociálne služby.
- Komunitný plán sociálnych služieb je prostriedok pre optimalizáciu výdajov v oblasti sociálnych služieb.
- Možnosť pre získanie takých foriem a druhov sociálnych služieb, ktoré občania naozaj potrebujú, ktoré chýbajú.
- Zlepšenie informovanosti občanov a vzájomného pochopenia všetkých zúčastnených strán.
- Zapojením užívateľov sociálnych služieb a verejnosti možno dosiahnuť udržateľnosť sociálnych služieb.

1.3.1 Organizácia procesu komunitného plánovania v obci Kapušany

Prvý komunitný plán obce Kapušany bol vypracovaný v roku 2016 s platnosťou do roku 2020.

Za účelom vypracovania komunitného plánu obce na roky 2021- 2026 bola zostavená pracovná skupina, ktorej hlavné aktivity boli:

- identifikácia problémových oblastí v poskytovaných sociálnych službách,
- monitoring potrieb prijímateľov a budúcich prijímateľov sociálnych služieb,
- príprava a vyhodnotenie dotazníkov v rámci dotazníkového zisťovania,
- návrh a spracovanie jednotlivých priorít a opatrení KPSS.

Pracovnú skupinu tvorili:

Ing. Ľudmila Hamarová, PhD.- predsedníčka Komisie sociálnej a zdravotnej starostlivosti

Ing. Andrea Havrillová- členka Komisie sociálnej a zdravotnej starostlivosti

PhDr. Peter Valiček- člen Komisie sociálnej a zdravotnej starostlivosti

Bc. Ivete Vojteková- pracovníčka Referátu sociálnej práce OcÚ Kapušany

1.4. Právne normy poskytovania sociálnych služieb

Sociálne služby možno charakterizovať ako súhrn širokého spektra činnosti, prostredníctvom ktorých je poskytovaná pomoc ľuďom, nachádzajúcim sa v nepriaznivej sociálnej situácii, ak si sami nedokážu zabezpečiť základné životné potreby alebo potrebujú pomoc z iných vážnych dôvodov. Podstatou sociálnych služieb je zabezpečiť osobám určitý životný štandard, ale aj zmiernovať rozdiely v príjmoch či v sociálnom postavení.

Základným právnym dokumentom poskytovania sociálnych služieb na Slovensku je Zákon č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a Zákon č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele. Zákon č. 448/2008 upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb. Sociálnymi službami sú podľa tohto zákona (§ 12):

- sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach, ktorými sú nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenia núdzového bývania,
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, ktorými sú:
 - pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
 - poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
 - poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu,
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok,
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií, ktorými sú monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií,
- podporné služby: odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v práčovni, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny⁴.

Sociálna služba sa poskytuje ambulantnou, terénnou, pobytovou alebo inou formou, podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava⁴.

Zákon č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele upravuje sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov.

⁴ Zákon č. 448/2008

Sociálnoprávna ochrana detí je súbor opatrení na zabezpečenie:

- ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem podľa medzinárodného dohovoru – Dohovor o právach dieťaťa,
- výchovy a všestranného vývinu dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí,
- náhradného prostredia dieťaťa, ktoré nemôže byť vychovávané vo vlastnej rodine.

Sociálna kuratela je súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby a poskytovanie pomoci v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa nachádza dieťa alebo plnoletá fyzická osoba.

Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú:

- v prirodzenom rodinnom prostredí,
- v náhradnom rodinnom prostredí,
- v otvorenom prostredí⁵,
- v prostredí utvorenem a usporiadanom na výkon opatrení podľa tohto zákona.

1.5. Národné priority rozvoja sociálnych služieb

Cieľom národných priorít je pozitívne ovplyvniť rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike v rokoch 2015 – 2020 cestou formulovania základných priorít tohto rozvoja, predpokladov na dosiahnutie týchto priorít a merateľných ukazovateľov na posudzovanie ich splnenia.⁶

V rámci národných priorít rozvoja sociálnych služieb sú stanovené:

a) Hlavné ciele rozvoja sociálnych služieb

- zabezpečenie práva občanov na sociálne služby s dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- zvýšenie kvality a dostupnosti sociálnych služieb v súlade s potrebami cieľových skupín a s dôrazom na rozvoj nedostatkových alebo chýbajúcich služieb.

b) Priority rozvoja sociálnych služieb

- **Priorita č. 1:** zvýšiť dostupnosť komunitných sociálnych služieb⁷ s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže, t. j. podporiť na komunitnej úrovni zotrvanie klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb.

⁵ Zákon č. 27/2009

⁶ MPSVaR SR, Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020

⁷ Príloha č. 4- Prehľad sociálnych služieb a odborných činností poskytovaných na komunitnej úrovni (komunitné sociálne služby)

- **Priorita č. 2:** podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť, rozvojom vybraných druhov terénnych, ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb na komunitnej úrovni posilňujúci nezávislý život (napr. zariadenia podporovaného bývania, podpora samostatného bývania), tak aby prijímatelia celoročných pobytových služieb mohli opustiť pôvodné pobytové zariadenie.
- **Priorita č. 3:** zvýšenie kvality a humanizácia poskytovania sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb.
- **Priorita č. 4:** vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb.

Ciele a priority stanovené v Národných prioritách rozvoja sociálnych služieb majú podľa zákona o sociálnych službách následne rozpracovať obce a samosprávne kraje. Vo svojich komunitných plánoch sociálnych služieb majú prijať konkrétne úlohy a opatrenia na zabezpečenie ich rozvoja. Tieto aktivity je potrebné zabezpečiť na základe analýzy poskytovaných sociálnych služieb, potrieb a tradícií svojho územia. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky plánované rozvojové aktivity obce je Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Tento plán v svojej analýze stanovuje silné aj slabé stránky sociálneho rozvoja obce a zámery jeho rozvoja.

1.6. Účastníci komunitného plánovania

Účastníkmi komunitného plánovania sú:

- **Prijímateľ sociálnej služby** - osoba, ktorej sú sociálne služby určené, v súčasnosti reálne využíva sociálne služby, ale aj osoby ktoré na tieto služby čakajú.
- **Poskytovateľ sociálnej služby** - subjekt poskytujúci sociálne služby (na základe podmienok stanovených zákonom).
- **Objednávateľ sociálnej služby** - zodpovedný za zabezpečenie sociálnych služieb v danej komunite. Objednávateľom sú najmä obce a vyššie územné celky, v kompetencii ktorých je sociálna oblasť. V tomto prípade je objednávateľom sociálnych služieb obec Kapušany.

1.7. Cieľové skupiny komunitného plánovania

Cieľovými skupinami, ktorými sa zaoberá komunitný plán sociálnych služieb, sú skupiny obyvateľov obce, ktorí sa nachádzajú v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené

sociálnym vylúčením. Cieľové skupiny boli vymedzené na základe platnej legislatívy a potrieb obyvateľov obce.

Patria sem:

- občania bez prístrešia a v ťažkých životných situáciách,
- rodiny s deťmi,
- ohrozené deti a mládež,
- občania so zdravotným postihnutím,
- občania v dôchodkovom veku.

Občania bez prístrešia a v ťažkých životných situáciách sú fyzické osoby, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, majú obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy. Nachádzajú sa v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu, že nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb pre svoje životné návyky alebo pre spôsob života. Patria sem:

- osoby ktoré stratili bývanie,
- osoby ohrozené stratou bývania,
- dlhoroční bezdomovci,
- osoby v hmotnej núdzi,
- osoby prichádzajúce z výkonu trestu,
- odchovanci detských domovov bez možnosti, alebo schopnosti sa zaradiť do života,
- diskriminované osoby na základe etnického alebo národnostného pôvodu,
- osoby závislé: aktívni aj abstinujúci užívatelia,
- dlhoročne nezamestnaní,
- neprispôsobivé osoby.

Rodiny s deťmi:

Z titulu funkčnosti rodiny rozlišujeme:

- Rodinu funkčnú – rodina bez narušenia, ktorá je schopná zabezpečiť dieťaťu dobrý vývin.
- Rodinu problémovú – vyskytujú sa v nej poruchy niektorých funkcií, ktoré však vážnejšie neohrozujú rodinný systém. Rodina je schopná riešiť svoje problémy sama, vlastnými silami alebo pomocou iných.
- Dysfunkčnú rodinu – vážnejšie poruchy niektorých alebo všetkých rodinných funkcií, ktoré ohrozujú rodinu ako celok a výchovu detí. Takáto rodina potrebuje sústavnú pomoc odborníkov.
- Afunkčnú rodinu – poruchy sú natoľko závažné, že rodina prestáva plniť svoje úlohy. Vážne ohrozuje existenciu a zdravie detí, ktoré z tohto dôvodu musia byť umiestnené do náhradnej rodinnej starostlivosti.

Patria sem:

- osoby ohrozené násilím v rodine (všetci členovia rodiny),

- ženy samostatne starajúce sa o svoje deti,
- rodiny s malými deťmi,
- osamelí rodičia s deťmi,
- rodiny s nezaopatrenými deťmi,
- neúplné rodiny,
- osoby, ktoré bezprostredne potrebujú preventívne opatrenia,
- málo príjmové rodiny,
- osoby samostatne starajúce sa o deti,
- ženy znevýhodnené vekom,
- ženy znevýhodnené materstvom,
- náhradné, profesionálne rodiny,
- multikulturálne rodiny.

Ohrozené deti a mládež pre účely plánovania sociálnych služieb je cieľová skupina osôb, ktorá sa nachádza v krízovej alebo nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorú je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti poruchy a situácie, v ktorej sa jednotlivé ohrozené deti, mládež a mladí dospelí nachádzajú.

Do tejto skupiny patria:

- dieťa alebo mladiství, ktorí sa dopustili priestupku, trestného činu,
- dieťa, u ktorého sa pre poruchy správania prejavujú problémy najmä v škole, v skupinách, vo vzťahoch s inými deťmi, rodičmi alebo inými plnoletými fyzickými osobami,
- dieťa, u ktorého sa prejavujú poruchy správania zanedbávaním školskej dochádzky, útekmi z domu alebo zo zariadenia, v ktorom je umiestnené,
- dieťa alebo mladiství závislí od drog, alkoholu, hazardných hier, internetu, počítačových hier, iných hier,
- deti a mladiství s cudzím štátnym občianstvom,
- fyzicky, psychicky alebo sexuálne zneužívané deti a mládež,
- deti a mládež žijúci v nestabilnom rodinnom prostredí,
- deti a mládež žijúci s rodičmi závislými (aktívnych aj abstinujúcich),
- deti a mládež žijúci v rodinách s nízkou sociálno-ekonomickou úrovňou.

Občania so zdravotným postihnutím sú obyvatelia obce, ktorí sa ocitli v nepriaznivej alebo krízovej sociálnej situácii, na základe sociálneho posudku a lekárskeho posudku vypracovaného posudzujúcim lekárom sú odkázaní na poskytnutie sociálnej služby. Sú to aj zdravotne postihnutí občania, ktorí prostredníctvom svojich zástupcov požadujú od obce naplnenie svojich potrieb v súlade s princípom rovnakého zaobchádzania.

Do tejto skupiny patria:

- osoby so zdravotným postihnutím,
- osoby so zdravotným oslabením,
- ľudia bezprostredne ohrození zdravotným postihnutím,
- rodinní príslušníci chorých.

Občania v dôchodkovom veku dovŕšili vek potrebný na nárok na starobný dôchodok.

Do tejto skupiny patria:

- osoby staršie ako 62 rokov,
- osoby na trvalom dôchodku: (starobný, invalidný, predčasný, výsluhový, vdovský),
- seniori so zdravotným postihnutím, zdravotným znevýhodnením,
- seniori, žijúci v zariadeniach,
- osoby, ktorí chcú prežívať osobnostný vývin aj v seniorskom veku,
- osamelí ľudia v seniorskom veku.

2. Analytická časť

2.1. Základná charakteristika obce

Obec Kapušany leží na styku severného okraja Slanských vrchov so Šarišskou vrchovinou v doline Sekčova.⁸ Nadmorská výška je 279 metrov⁹. Nad obcou na výbežku lesa sa vypína komplex stredovekého hradu. Miestnym občanom je známe, že pod hradom vyviera prameň siričito - uhličitej vody. Okrajom obce preteká rieka Sekčov súbežne so železničnou traťou Bardejov – Prešov. Okrem tejto rieky preteká obcou potok Kapanoš a Ladianka. Okresné mesto Prešov, ktoré je vzdialené od obce **10 km** oddeľuje cesta I. triedy I 50. ⁸Celková výmera katastrálneho územia obce - spolu – **11309834 m²**¹⁰.

Rovinný až pahorkatinný povrch územia obce tvorí centrálno-karpatský flyš, andezity (ťažba), ryolity, usadeniny ml. treťohôr, štvrtohorné náplavy Sekčova a jeho prítokov. Les s porastom duba, buka a borovice je v severnej časti. Má nívne, hnedozemné, illimerizované a hnedé lesné pôdy.

Okolie Kapušianskeho hradného vrchu je prírodná rezervácia s teplomilnou kvetenou na južných vyvrelinových svahoch. Kapušiansky hradný vrch je významným botanickým náleziskom ponikleca veľkokvetého a ponikleca otvoreného.

⁸ Program rozvoja obce Kapušany na roky 2015- 2022(str. 6,7)

⁹ Jednotný automatizovaný systém právnych informácií [online]. Nadmorská výška obce/mesta SR a hodnota objemového prepočítavacieho čísla [cit. 6.11.2020]. Dostupné online: <http://jaspi.justice.gov.sk/jaspidd/vzory/008060Pr1.pdf>

¹⁰ Registre obnovenej evidencie pozemkov [online]. Bratislava: ÚKGK SR, [cit. 6.11.2020]. Dostupné online: <http://www.skgeodesy.sk/files/slovensky/ugkk/kataster-nehnutelnosti/registre-obnovenej-evidencie-pozemkov/roep-po.pdf>

Dominantou obce je národná kultúrna pamiatka **zrúcanina Kapušianskeho hradu**. Hrad bol postavený na kopci Maglovec v 13. storočí. V roku 1312 bol v boji Matúša Čáka s Karolom Róbertom zničený. V rokoch 1410 - 1420 bol obnovený. V 2. polovici 16. storočia bol v rámci prípravy na protitureckú obranu prispôsobený novej vojenskej technike. V roku 1709 hrad dobylo a vypálilo vojsko Františka II. Rákocziho. V roku 1715 bol z rozhodnutia snemu zbúraný.

Ďalšou národnou kultúrnou pamiatkou v obci je **rímsko-katolícky kostol sv. Martina**, ktorý pochádza z roku 1798 a radíme ho do obdobia klasicizmu⁸.

2.2. Základné sociálno-demografické údaje

2.2.1. Základné údaje:

Názov obce: Kapušany
Okres: Prešov
Kraj: Prešovský kraj

Pri základných demografických ukazovateľoch sme väčšinu údajov použili z Matričného úradu, ale aj z evidencie Obce Kapušany, ÚPSVaR, SODB 2011 (Sčítanie obyvateľov domov a bytov) a PRO (Program rozvoja obce) Kapušany.

2.2.2. Počet obyvateľov

Obec Kapušany mala k 31. 12. 2019 - 2164 obyvateľov, čo je doteraz najvyššie zaznamenané číslo. Z hľadiska vývoja môžeme konštatovať, že v rokoch 2016 - 2018 zaznamenávame mierny prírastok oproti priemeru. V roku 2019 bol prírastok 0,3 %.

Tabuľka 1 Počet obyvateľov obce Kapušany

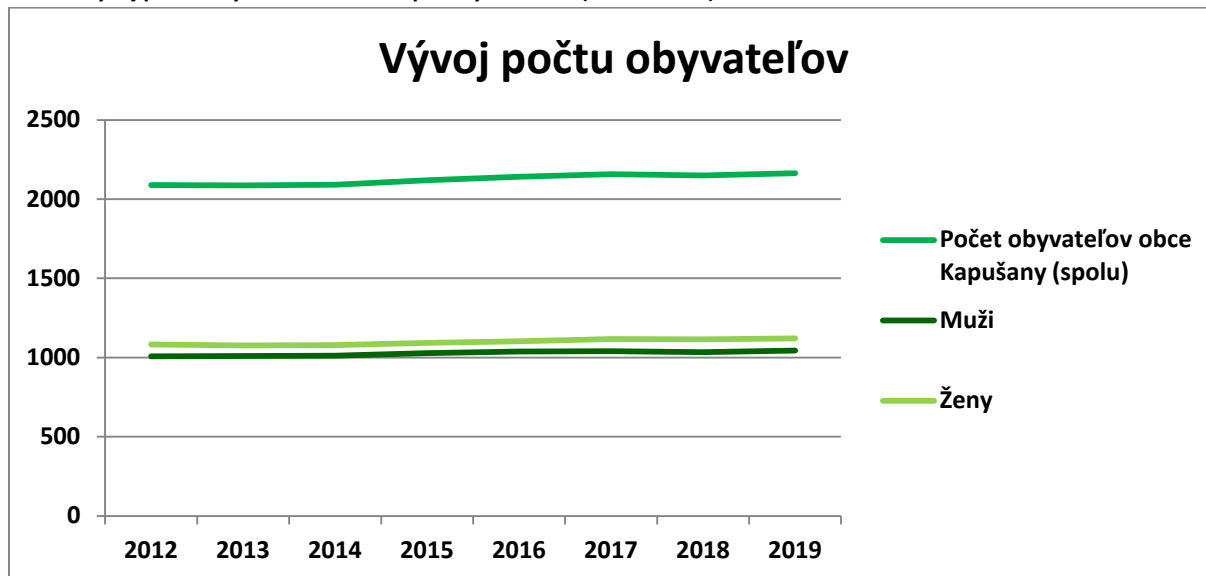
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Spolu	2089	2086	2091	2120	2141	2158	2149	2164
Muži	1007	1009	1012	1028	1039	1041	1035	1044
Ženy	1082	1077	1079	1092	1102	1117	1114	1120

Zdroj: Obecný úrad Kapušany

⁸ Program rozvoja obce Kapušany na roky 2015- 2022(str. 6,7)

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov v obci Kapušany v rokoch (2012 – 2019)

Vyšší podiel žien na celkovom počte obyvateľov je spoločným javom tak pre obec, ako aj pre mesto, kraj a okres Prešov. V percentuálnom vyjadrení za roky 2018- 2019 majú z celkového počtu obyvateľov zastúpenie v 51,8 % ženy.

2.2.3. Veková štruktúra obyvateľov

Tabuľka 2 Veková štruktúra obyvateľov obce Kapušany

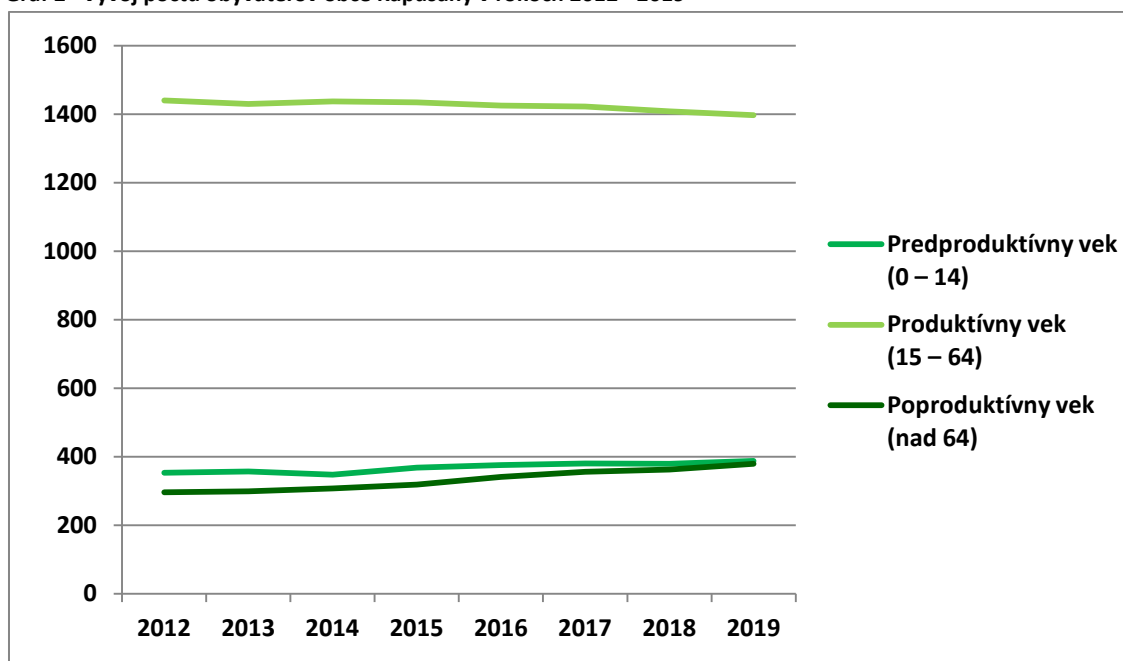
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Predproduktívny vek (0 – 14)	353	357	347	368	375	380	379	388
Produktívny vek (15 – 64)	1440	1430	1437	1434	1425	1422	1408	1397
Poproduktívny vek (nad 64)	296	299	307	318	341	356	362	379
Index starnutia (%)	83,85	83,75	88,47	83,41	90,93	93,68	95,51	97,68

Zdroj: Obecný úrad Kapušany

Z Tabuľky 2 a Grafu 2 môžeme určiť, že podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku začal narastať. Podiel obyvateľstva v produktívnom veku v roku 2018- 2019 klesá a podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku postupne stúpa. Na základe uvedených údajov je zrejmé, že pomaly rastie aj index starnutia, čo v konečnom dôsledku svedčí o postupnom starnutí populácie v obci, teda obec pomaly „starne“.

Graf 2 Vývoj počtu obyvateľov obce Kapušany v rokoch 2012 - 2019

2.2.4. Stav a pohyb obyvateľstva

V poslednom roku sme zaznamenali nadpriemerný prirodzený prírastok obyvateľstva (Tabuľka 3), čo hodnotíme, vzhľadom na vyššie uvedený vývoj, pozitívne. Zámerom KPSS je udržateľnosť tohto vývoja hlavne podporou mladých rodín.

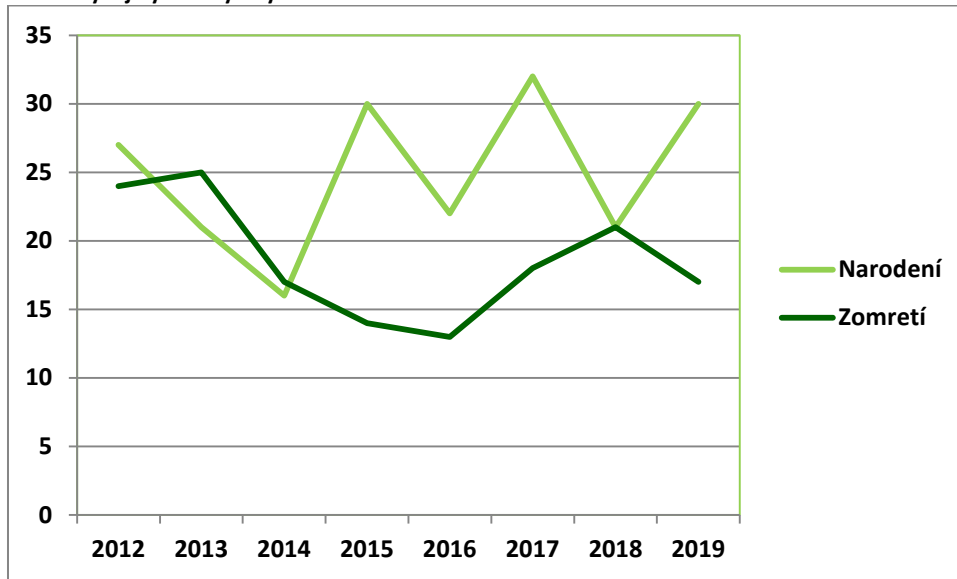
Tabuľka 3 Stav a pohyb obyvateľstva obce Kapušany

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Obyvatelia s TP k 31.12.	2089	2086	2091	2120	2141	2158	2149	2164
Narodení	27	21	16	30	22	32	21	30
Zomretí	24	25	17	14	13	18	21	17
Prirodzený prírastok obyvateľstva	3	-4	-1	16	9	14	0	13
Priťahovaní na TP	25	45	31	39	39	20	33	30
Odsťahovaní z TP	30	44	25	26	27	17	42	28
Celkový prírastok obyvateľstva	-5	1	6	13	12	3	-9	2

Zdroj: Obecný úrad Kapušany

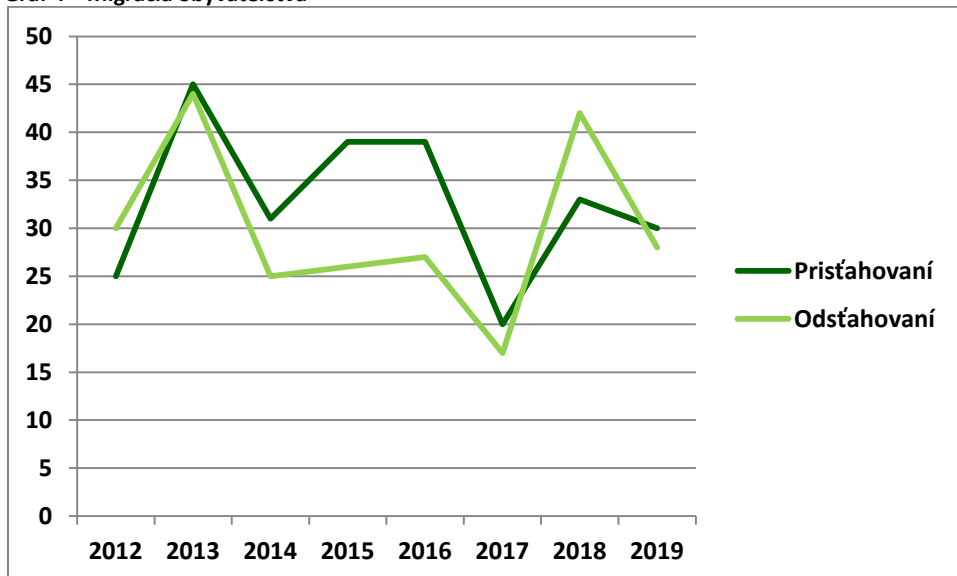

Graf 3 Vývoj dynamiky obyvateľstva

Čo sa týka mechanického pohybu obyvateľstva, v roku 2018 sme zaznamenali najvyšší počet odsťahovaných za uplynulých osem rokov. V roku 2019 bol počet odsťahovaných a prisťahovaných takmer v rovnováhe.

Graf 4 Migrácia obyvateľstva

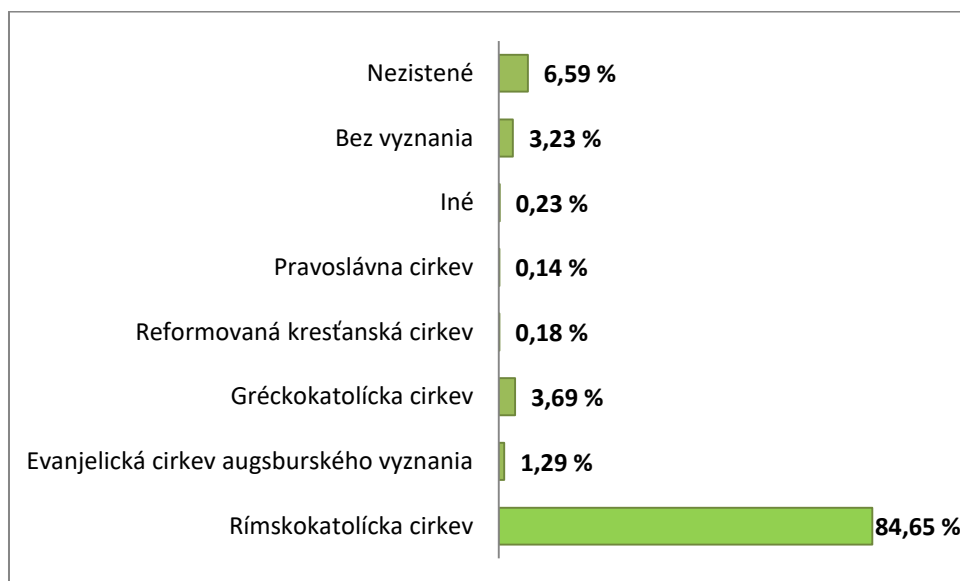

2.2.5. Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

V náboženskej štruktúre je najpočetnejšie zastúpená rímskokatolícka cirkev (84,65 %).

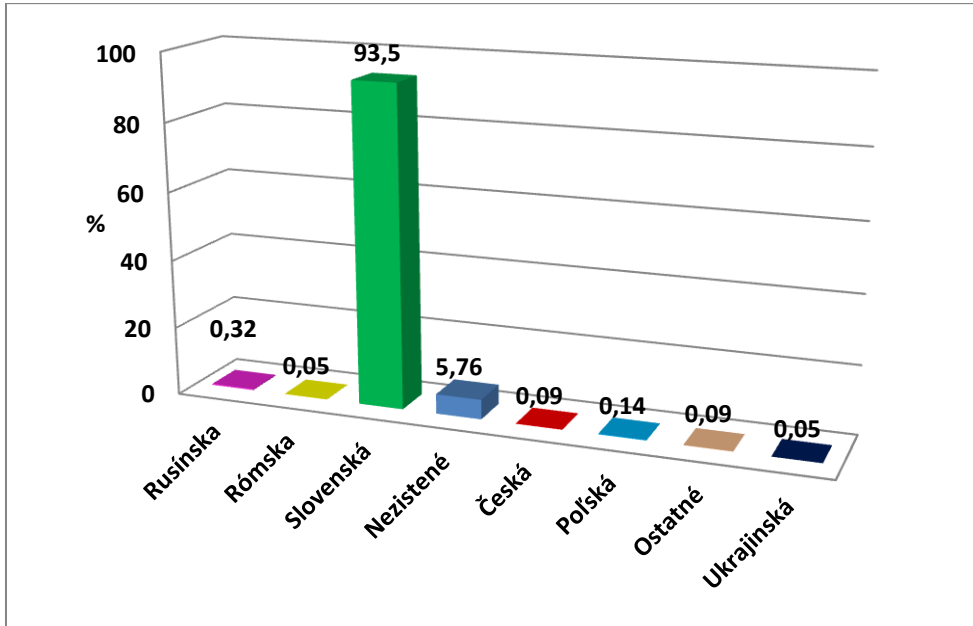
Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obec/obec_stat_vierovyznanie.php?kod_obce=524620

2.2.6. Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti a materinského jazyka

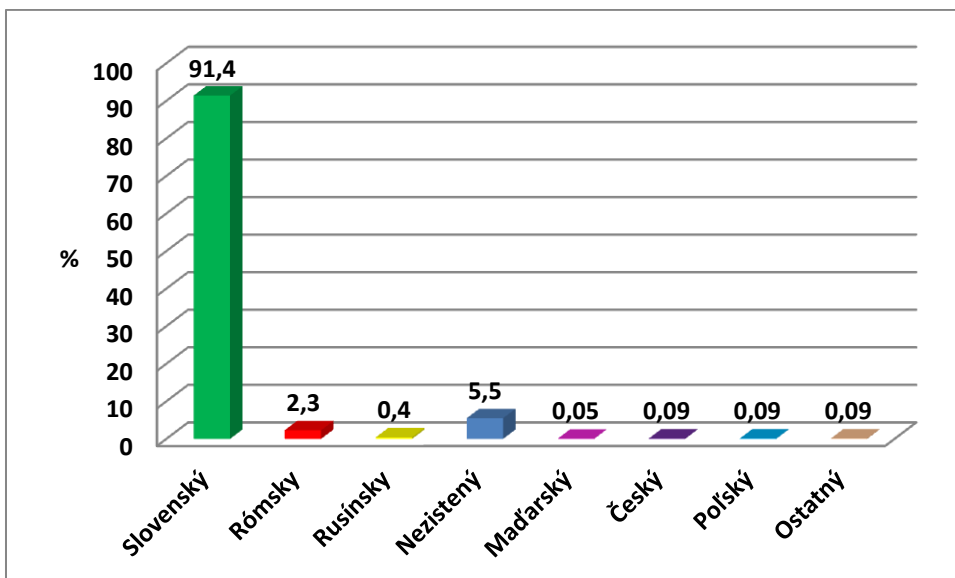
Národnostné zloženie obce je homogénne. Majoritu tvoria podľa údajov zo SODB 2011 obyvatelia, ktorí sa hlásia k slovenskej národnosti, čo tvorí 93,5 % z celkového počtu obyvateľov. Obyvatelia obce sa taktiež hlásia k rusínskej, ukrajinskej, českej, rómskej, poľskej a ďalším národnostiam. U 5,76 % obyvateľov sa národnosť nepodarilo zistiť (Graf 5).

Graf 5 Najpočetnejšie národnostné skupiny.

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_narodnost.php?kod_obce=524620

Dominantným materinským jazykom je slovenský jazyk (91,4 %). Rómsky jazyk uviedlo ako materinský 2,3 % obyvateľov (Graf 6).

Graf 6 Členenie obyvateľstva podľa materinského jazyka.

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_jazyk.php?kod_obce=524620

2.2.7. Počet nezamestnaných obyvateľov a obyvateľov poberaajúcich sociálne dávky a príspevky

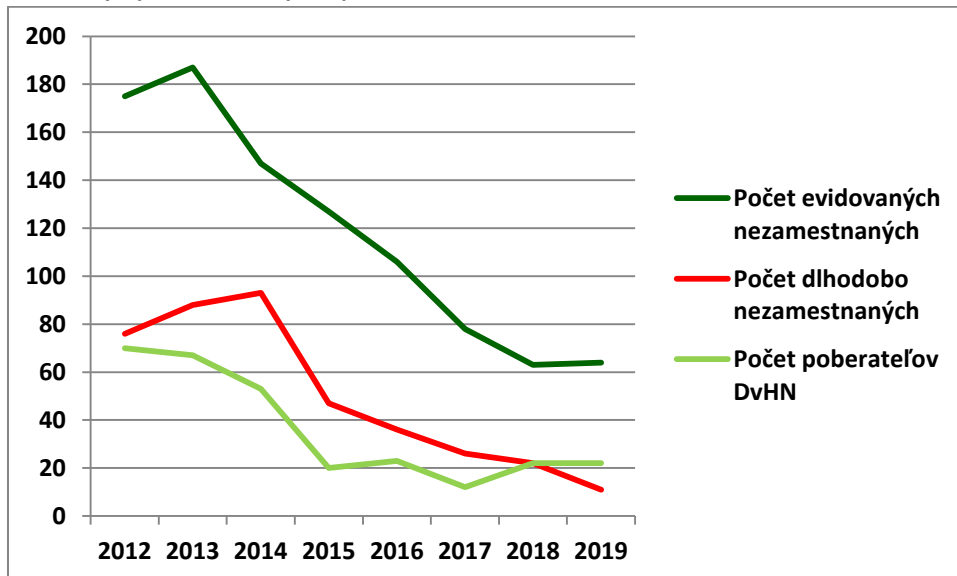
Z tabuľky 5 je zrejmé, že od roku 2012 do roku 2017 sme zaznamenávali postupný pokles evidovaných nezamestnaných s trvalým pobytom v obci Kapušany. V rokoch 2018- 2019 naďalej zaznamenávame klesajúci trend dlhodobo nezamestnaných.

Tabuľka 5 Počet nezamestnaných obyvateľov a obyvateľov poberaajúcich sociálne dávky a príspevky

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Počet evidovaných nezamestnaných	175	187	147	127	106	78	63	64
Počet dlhodobo nezamestnaných	76	88	93	47	36	26	22	11
Počet poberaateľov DvHN	70	67	53	20	23	12	22	22
z toho ženy	39	31	26	13	10	5	6	4

Zdroj: ÚPSVaR Prešov

Graf 7 Vývoj nezamestnaných a poberaateľov DvHN

2.2.8. Domový a bytový fond

Z údajov o domovom a bytovom fonde v obci Kapušany (Tabuľka 6) vieme identifikovať, že väčšina obyvateľov žije v rodinných domoch (72,74 %). V tabuľke sú uvedení aj obyvatelia s prechodným pobytom (v riadku - bytové domy).

Tabuľka 6 Domový a bytový fond v roku 2019

	Domový fond	Bytový fond	Počet osôb žijúcich v RD a bytoch
Trvalo obývané:			
- rodinné domy (počet domácností)	463	465	2054
- bytové domy	12	82	241
- bytové domy nižšieho štandardu	3	10	67
Neobývané rodinné domy	62	-	-
Celkom	540	-	-

Zdroj: Referát miestnych daní a poplatkov, OcÚ Kapušany

Z Tabuľky 7 ako aj z Grafu 8 vidíme, že vývoj výstavby v obci Kapušany v rokoch 2018 a 2019 zaznamenáva mierny pokles oproti rokom 2016 a 2017.

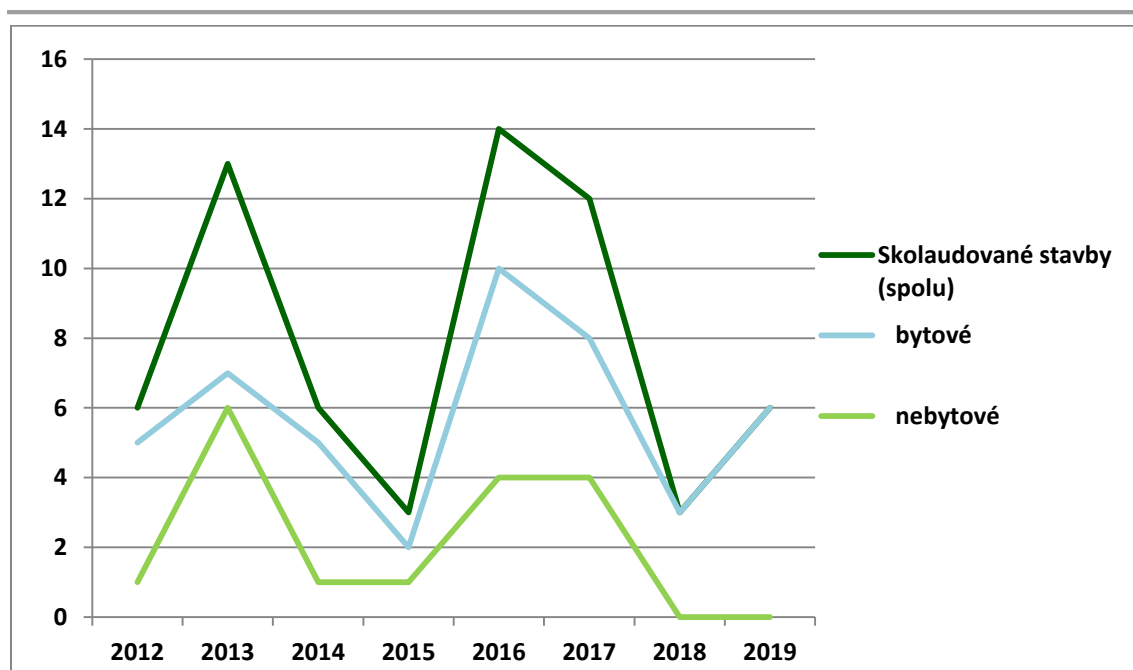
Tabuľka 7 Vývoj výstavby v obci Kapušany

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skolaudované stavby (spolu)	6	13	6	3	14	12	3	6
bytové	5	7	5	2	10	8	3	6
nebytové	1	6	1	1	4	4	0	0
Odstránené – zrušené stavby (spolu)	1	3	2	1	0	1	1	0
z toho bytové	1	3	1	1	0	0	1	0
nebytové	0	0	1	0	0	1	0	0

Zdroj: Obecný úrad Kapušany

Graf 8 Vývoj výstavby v obci Kapušany v rokoch 2018- 2019

2.3. Poskytovanie sociálnych služieb v obci Kapušany

2.3.1. Finančné príspevky

Obec Kapušany poskytuje tieto finančné príspevky:

Peňažný príspevok dôchodcom na stravovanie.

Poskytuje sa na základe žiadosti sociálne odkázaným obyvateľom, poberajúcim starobný alebo invalidný dôchodok v Dennom centre. Obec Kapušany prispieva na každého seniora poberajúceho stravu z denného centra 0,50 € na deň.

Jednorazový peňažný príspevok pre obyvateľa v sociálnej núdzi.

Obyvateľovi v sociálnej núdzi, ktorú si neprivodil sám, môže byť priznaný jednorazový peňažný príspevok, ktorý je možné poskytnúť raz ročne na základe žiadosti. Uvedený peňažný príspevok sa poskytuje vo forme dávok v hotovosti .

2.3.2. Posudková činnosť

Obec Kapušany zabezpečuje posudkovú činnosť v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Na základe žiadosti klienta o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu vydáva rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, a to opatrovateľskú službu, sociálnu službu poskytovanú v zariadení pre seniorov, denný stacionár, sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby v zmysle VZN obce Kapušany č.5/2009 o poskytovaní sociálnych služieb na území obce Kapušany.

Proces posúdenia začína lekárskou posudkovou činnosťou, kde posudzujúci lekár pri výkone lekárskej posudkovej činnosti vychádza z lekárskeho nálezu vypracovaného zmluvným lekárom. Na základe výsledkov posúdenia vypracuje posudzujúci lekár lekársky posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby.¹¹

Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách, v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého veku a pohlavia bez postihnutia, alebo bez nepriaznivého zdravotného stavu.¹² Sociálnu posudkovú činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu vykonáva sociálny pracovník obce za účasti fyzickej osoby, ktorá požiada o poskytnutie sociálnej služby, táto fyzická osoba má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej nepriaznivej sociálnej situácie. Na základe lekárskeho posudku a sociálneho posudku¹³ sa vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý obsahuje:

- stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- znevýhodnenie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách,
- návrh druhu sociálnej služby,
- určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

Posudkové činnosti Prešov

Adresa: Levočská 18, 080 01 Prešov
 Kontaktná osoba: MUDr. Michal Pado
 telefón: 051/771 11 07
 e-mail:

¹¹ §§ 48 a 49, , zákona č. 448/2008

¹² § 50, zákona č. 448/2008

¹³ § 51, zákona č. 448/2008

2.3.3. Opatrovateľská a odľahčovacia služba

V obci Kapušany je poskytovaná opatrovateľská služba v zmysle zákona č. 448/2008. Opatrovateľská služba sa poskytuje občanovi s nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý je odkázaný na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a zabezpečenie kontaktu so spoločenským prostredím. O rozsahu poskytovania opatrovateľskej služby a výšky úhrady rozhoduje obec v zmysle VZN č.2/2015 a dodatku č. 2/2019 k VZN č. 2/2015.

Výška úhrady za opatrovateľskú a odľahčovaciu službu v závislosti od času a doby jej poskytovania:¹⁴

- a) výška úhrady občana za 1 hodinu opatrovateľskej a odľahčovacej služby v čase od 7:30 – 15:30 hod. 1,20 €
- b) výška úhrady občana za 1 hodinu opatrovateľskej a odľahčovacej služby nad rámec časového limitu podľa písm. a)..... 2,40 €

Rozsah opatrovateľskej a odľahčovacej služby:¹⁵

a) Pomoc pri úkonoch sebaobsluhy:

- osobná hygienická starostlivosť o ruky a tvár,
- príprava raňajok a desiat,
- obsluha, prinesenie stravy a nápoja na dosah klienta,
- sprievod na toaletu a z toalety,
- pomoc pri obliekaní, vyzliekaní,
- pomoc pri obúvaní, vyzúvaní,
- sprievod pri chôdzi,
- pomoc pri líhaní na lôžko, pomoc pri vstávaní z lôžka,
- pomoc pri manipulácii s predmetmi (napr. pri uchopení lyžičky, zapínanie gombíkov),
- kontrola glykémie glukomerom,
- meranie krvného tlaku.

b) Úkony starostlivosti o domácnosť:

- nákup potravín a iného spotrebného tovaru,
- príprava jedla na tanier, zohrievanie jedla,
- umytie riadu z raňajok, desiaty, obeda,
- starostlivosť o lôžko,
- vynášanie drobného odpadu do zbernej nádoby.

¹⁴ Čl. V, bod 1, Dodatku č.2/2019 k VZN č. 2/2015

¹⁵ Čl. V, bod 2, VZN č. 2/2015

c) *Základné sociálne aktivity:*

- *vybavenie úradných záležitostí v rámci obce Kapušany (platba dane, odpadu, šeky, pošta, donáška liekov).*

2.3.4. Denné centrum

V obci Kapušany sa nachádza Denné centrum (ďalej len DC), ktoré poskytuje klientom sociálne služby v rozsahu zohľadňujúcom ich potreby. Poskytovateľom sociálnej služby je Obec Kapušany, miestom poskytovania sociálnej služby je Hlavná 238/25 (budova bývalej MŠ). Prijímateľom sociálnej služby v zmysle § 56 zákona o sociálnych službách v dennom centre sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

Denné centrum Kapušany začalo svoju činnosť v roku 2018. Kapacita zariadenia je 30 miest a je otvorené počas pracovných dní od 8:00 do 16:00 hod. Priemerne navštevuje DC cca 25 klientov. Cieľom zamestnancov DC je vytvoriť pre klientov príjemné prostredie a hrejivú atmosféru.

DC poskytuje prijímateľovi sociálnej služby nasledovné činnosti :

- **odborné činnosti:**
 - základné sociálne poradenstvo,
 - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby,
 - sociálna rehabilitácia,
- **obslužné činnosti:**
 - stravovanie,
- **ďalšie činnosti:**
 - pracovná terapia,
 - zabezpečenie záujmovej činnosti.

Úsilím tímu pracovníkov DC je podpora zdravého životného štýlu prijímateľa sociálnej služby, ktorý zahŕňa dodržiavanie zásad:

- zdravej životosprávy,
- pravidelného pitného režimu,
- osobnej hygieny,
- pravidelného pohybu a dostatku pohybových stimulov,
- vzájomného spolužitia medzi klientmi,
- pozitívneho prístupu k životu,
- duševnej psychohygieny.

Cieľom poskytovaných služieb v DC je podpora samostatnosti prijímateľa sociálnej služby, aktívneho a zdravého starnutia cez jeho zapájanie sa do realizácie spoločenských aktivít v DC, čím sa výrazne eliminuje pocit osamelosti či nepotrebnosti pre spoločnosť.

Zamestnanci DC pristupujú k prijímateľovi sociálnej služby s úctou, so záujmom o individuálne osudy a životné príbehy a s rešpektovaním zásady mlčanlivosti.

Informovanosť prijímateľov sociálnej služby je zabezpečená individuálne v rámci individuálnej sociálnej práce, kedy sú prijímateľovi sociálnej služby v jemu zrozumiteľnej forme podávané informácie súvisiace s poskytovaním sociálnej služby podľa jeho konkrétnych potrieb a schopností.

Významným determinantom ovplyvňujúcim život prijímateľa sociálnej služby sú aktivity, ktoré mu prinášajú radosť, relax, oddych a zábavu. Medzi tieto činnosti v podmienkach DC patria:

- Kultúrne aktivity – sledovanie TV programov, besedy, narodeninové oslavy klientov spojené s občerstvením a zábavou a pod.
- Duchovné aktivity – modlitby, duchovné zamyslenia.
- Športové aktivity – rozcvičky, skupinové pohybové aktivity, prechádzky.
- Sociálne aktivity – skupinové terapie, stretnutia s rodinnými príslušníkmi v rámci spektra akcií pripravených na pôde DS, medzigeneračné stretnutia – s deťmi materskej školy.
- Vzdelávacie aktivity – čítanie kníh, dennej tlače, časopisov, prehľad domáceho a svetového diania prostredníctvom internetu, tréningy a aktivity zamerané na posilnenie pamäte.
- Rekreačné a cestovateľské aktivity – výlety.
- Hobby a koníčky – osobné záujmy, krížovky, ručné práce, rôzne druhy terapií.
- Spoločenské hry – karty, Človeče, nehnevaj sa, pexeso a pod.
- Pracovné terapie - výroba sviečok z parafínu, dielňa ručných prác a tkanie kobercov, starostlivosť o sad , záhradu, individuálne terapie na oddelení zamerané na rozvoj psychomotorických zručností, biblioterapia, muzikoterapia a pod.

Konkrétne výstupy prác klientov a zapojenie klientov do organizovaných akcií:

- výroba veľkonočných výzdob (kraslice zdobené rôznou technikou – maľovanie, patchwork, lepenie, servítková technika) a ich predaj v rámci burzy,
- výroba sviečok v rámci akcie „pôstna polievka“,
- upomienkové predmety – magnetky, vázy, uzatvárateľné nádoby,... s motívom Kapušian a Kapušianskeho hradu s cieľom predaja počas obecných akcií na hrade a pod.

Denné centrum

Adresa:	Hlavná 238/25, 082 12 Kapušany
Kontaktná osoba:	Mgr. Mária Majirská
Telefón:	051/7941 226,
E-mail:	maria.majirska@kapusany.sk
Kapacita:	30 klientov

V obci tiež vykazuje aktívnu činnosť Klub seniorov, v ktorom je evidovaných 98 členov. Každoročne dôchodcovia pripravujú fašiangové posedenie, Deň matiek, jablkové hodovanie, letnú opekačku, organizujú spoločnú Púť na Levočskú horu a zapájajú sa aj do prác prospešných pre obec a to upratovania Domu nádeje a výsadby kvetov na námestí.

2.3.5. Terénna sociálna služba

Terénna sociálna služba je dostupná od novembra 2020 a je zabezpečená prostredníctvom terénnej sociálnej pracovníčky. Cieľom je poskytovanie kvalitných služieb klientom z marginalizovaných rómskych komunít, ktorí patria medzi najviac vylúčené skupiny alebo skupiny ohrozené sociálnym vylúčením a chudobou. Prostredníctvom terénnej sociálnej práce sa v národnom projekte plánuje dosiahnuť začlenenie osôb žujúcich v marginalizovaných rómskych komunitách do spoločnosti, zlepšiť resp. zmierniť ich nepriaznivé životné situácie tak, aby mali dôstojné podmienky a reálne možnosti na zmenu týchto nepriaznivých životných situácií.

2.4. Dostupnosť ostatných sociálnych služieb

2.4.1. Zariadenie pre seniorov

Zariadenia pre seniorov slúžia pre osoby ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby. V zariadeniach pre seniorov sa poskytuje sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, žehlenie, pranie šatstva a osobné vybavenie. Zariadenia pre seniorov taktiež zabezpečujú záujmovú činnosť.

2.4.2. Denný stacionár

Prijímateľom sociálnej služby v zmysle § 40 ods. 1 zákona o sociálnych službách v dennom stacionári je fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. Denný stacionár je zariadením sociálnych služieb určený pre klientov, ktorých stupeň odkázanosti je najmenej III. Podmienkou pre prijatie klienta do DS je právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu

V dennom stacionári sa

- a) poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, stravovanie,
- b) zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, záujmová činnosť.

Ak sa v dennom stacionári poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova.

V dennom stacionári sa poskytuje sociálne poradenstvo aj rodine alebo inej fyzickej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc fyzickej osobe v domácom prostredí, na účel spolupráce pri sociálnej rehabilitácii.

2.4.3. Sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela

Oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately rozhoduje o výchovných opatreniach podľa osobitných predpisov, podáva podnet na súd na zrušenie ústavnej starostlivosti, vykonáva:

- sociálnu prevenciu (vyhľadávanie, nápravná činnosť, resocializačná činnosť),
- poradenstvo pri riešení rodinných problémov a sociálnych problémov (spisuje návrhy na súd vo veciach výchovy a výživy maloletých detí.

Poskytuje odborné poradenstvo rodinám, v ktorých je vážne ohrozená alebo vážne narušená výchova dieťaťa a rodinám, z ktorých bolo potrebné deti okamžite umiestniť do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, vyhľadáva občanov vhodných vykonávať náhradnú rodinnú starostlivosť, vyhľadáva deti, ktorým treba zabezpečiť náhradnú rodinnú starostlivosť, zabezpečuje prípravu občanov, ktorí majú záujem vykonávať náhradnú rodinnú starostlivosť na referáte poradensko-psychologických služieb, sleduje vývoj detí v náhradnej rodinnej starostlivosti, v ústavnej starostlivosti a v ochrannej výchove, predkladá určenému orgánu prehľad detí, ktorým treba zabezpečiť náhradnú rodinnú starostlivosť, ak ju nemožno zabezpečiť v územnom obvode úradu. Navrhuje súdu:

- nariadenie ústavnej starostlivosti a zrušenie ústavnej starostlivosti,
- zrušenie výchovných opatrení uložených súdom.

Vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka a funkciu opatrovníka maloletých, sústavne sleduje vykonávanie výchovných opatrení, o ktorých rozhodol a hodnotí ich účinnosť, podáva správy a podnety vo veciach výchovy a výživy maloletých a spisuje návrhy a podnety vo veciach výchovy a výživy maloletých, zúčastňuje sa na trestnom konaní proti mladistvým, vykonáva sociálnu prácu s rodinami a ich širším sociálnym prostredím, vykonáva terénnu sociálnu prácu.

Orgán SPO udržiava písomný kontakt a osobný kontakt s plnoletou fyzickou osobou počas výkonu trestu odňatia slobody, výkonu väzby a spolupôsobí pri jej prevýchove a riešení jej osobných problémov, rodinných problémov a sociálnych problémov, poskytuje poradenstvo plnoletej fyzickej osobe po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby, pomáha plnoletej fyzickej osobe po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby, najmä pri uľahčení návratu do rodiny, pracovnom uplatnení, hľadaní bývania, hľadaní možnosti pokračovať v ďalšej príprave na povolanie, odporúča a sprostredkúva plnoletej osobe účasť na resocializačných programoch a iných programoch organizovaných inými orgánmi štátnej správy. Podáva poradenstvo a pomoc plnoletej fyzickej osobe pri návrate zo zariadenia na liečbu závislostí alebo z resocializačného strediska. Na účel uľahčenia resocializácie mladistvých a plnoletých fyzických osôb po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z výkonu väzby najmä na účel vybavenia osobných dokladov a zabezpečenia nevyhnutných vecí osobnej potreby poskytuje resocializačný príspevok.

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v Prešove

odbor sociálnych vecí a rodiny,

oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Adresa: Slovenská 87, 080 01 Prešov

Kontaktná osoba: Mgr. Katarína Palenčárová

Telefón: 051 / 2440 607

E-mail: katarina.palencarova@upsvr.gov.sk

2.4.4. Útulok

V útulku sa poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo a nevyhnutné ošatenie a obuv pre osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb alebo nemôžu využívať doterajšie bývanie. Útulok vytvára občanom podmienky na vykonávanie základnej hygienickej starostlivosti, prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, pranie a žehlenie šatstva a bielizne a záujmovú činnosť¹⁶.

¹⁶ § 26 zákona č. 448/2008 z. z.

V obci Kapušany sa nenachádza žiadny útulok. Najbližšie k obci útulok Gréckokatolíckej charity v Prešove. Sociálna služba v útulku je poskytovaná na určitý čas a to celoročne.

Útulok ARCHA

Adresa: Pod Táborom 33, 080 01 Prešov
 Kontaktná osoba: Ľubomír Vozňak
 Telefón: 051 77 21 697
 E-mail: utulok@gkcharita-po.sk
 Kapacita: 86

2.4.5. Domov na polceste

V domove na polceste sa poskytuje sociálna služba na určitý čas fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a), ktorá nemá zabezpečené ubytovanie po skončení poskytovania sociálnej služby v inom zariadení, po skončení náhradnej starostlivosti alebo po skončení ochrannnej výchovy¹⁷.

V domove na polceste sa poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, Zabezpečuje sa pracovná terapia, pomoc pri pracovnom uplatnení a utvárajú sa podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie údržbu bielizne a šatstva, záujmovú činnosť. Najbližšie sa tento druh zariadenia nachádza v Prešove:

Domov na polceste Hniezdo

Adresa: Ďumbierska 6897/20, 080 01 Prešov
 Kontaktná osoba: Mgr. Martina Spišáková
 Telefón: 0907475102
 E-mail: marekilenin@relevant.sk
 Kapacita: 9

Partneri pre sociálny rozvoj a pomoc

Adresa: Ďumbierska 6897/20, 080 01 Prešov
 Kontaktná osoba: Mgr. Ľuboš Klimek
 Telefón: 0903040530
 E-mail: psrp@kryha.sk
 Kapacita: 2

¹⁷ § 27 zákona č. 448/2008 z. z.

2.4.6. Nocľaháreň

V nocľahárni sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a), ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, poskytuje ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania, sociálne poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a obuv a utvárajú sa podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín a vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny¹⁸. Najbližšia nocľaháreň sa nachádza v Prešove:

Nocľaháreň EFFETA

Adresa: Pod Táborom 33, 080 01 Prešov
Kontaktná osoba: Ľubomír Vozňak
Telefón: 051 77 21 697
E-mail: utulok@gkcharita-po.sk
Kapacita: 22

2.4.7. Zariadenia núdzového bývania

V zariadeniach núdzového bývania sa poskytuje sociálna služba osobám na ktorých je páchané násilie, osobám ktoré sú obeťou obchodovania s ľuďmi, osamelej tehotnej žene alebo rodičom s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie a osobám ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej osobe. Zariadenia núdzového bývania zabezpečujú sociálne poradenstvo, poskytujú ubytovanie na určitý čas a psychologicko - právne poradenstvo. Taktiež vytvárajú podmienky na prípravu jedla, na vykonávanie základnej osobnej hygieny, pranie a žehlenie šatstva a záujmovú činnosť¹⁹. Obec Kapušany nemá takéto zariadenia. Najbližšie sú v Prešove.

DORKA - Centrum pre obnovu rodiny Prešov

Adresa: Lomnická ul. č. 30, 080 05 Prešov
Kontaktná osoba: Mgr. Lucia Valečková
Mobil: 0948 440 499
Pevná linka: 051/ 77 546 04
Mobil: 0948 60 10 22 (non-stop kontakt)
E-mail: presov@centrumdorka.sk
Kapacita:

¹⁸ § 25 zákona č. 448/2008 z. z.

¹⁹ § 29 zákona č. 448/2008 z. z.

2.4.8. Nízkoprahové denné centrum

V nízkoprahovom dennom centre sa poskytuje sociálna služba počas dňa osobe alebo rodine, ktorá je ohrozená sociálnym vylúčením alebo má obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsoby života. Nízkoprahové denné centrum poskytuje sociálne poradenstvo a pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov a vytvára podmienky na poskytovanie nevyhnutného šatstva a obuvi a záujmovú činnosť²⁰. V obci Kapušany sa zariadenie tohto typu nenachádza. Najbližšie je v meste Prešov.

Občianske združenie Tobiáš- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu

Adresa: Solivarská 60, 080 05 Prešov
Kontaktná osoba: Mgr. Helena Kahancová
Telefón: 0905 404 951
E-mail: oztobias60@gmail.com
Kapacita: max. 50

Nízkoprahové denné centrum

Adresa: Pod Táborom 8932/33A, 080 01 Prešov
Kontaktná osoba: Rudolf Bača
Telefón: 0904 738 361
E-mail: ndc.presov@gkcharita-po.sk
Kapacita: max. 35

²⁰ § 28 zákona č. 448/2008 z. z.

2.5. SWOT analýza podľa cieľových skupín

SWOT analýza predstavuje nástroj strategického plánovania a používa sa na určenie silných a slabých stránok a na určenie príležitostí a ohrození, ktoré danú komunitu ohrozujú.

2.5.1. Rodina, deti a mládež

Silné stránky ▪ Migračný a prirodzený prírastok obyvateľstva. ▪ Fungujúce služby pre cieľovú skupinu: ▪ Základná škola v obci. ▪ Materská škola v obci. ▪ Základná umelecká škola v škole. ▪ Od 9/2016 –špeciálne triedy. ▪ Zdravotné stredisko (pediater 1x, praktický lekár pre dospelých 2x, zubár 2x). ▪ Funkčné organizácie v obci zaoberajúce sa cieľovou skupinou: ▪ Miestny spolok Slovenského červeného kríža a nimi organizované podujatia, besedy, prednášky (aj pre MŠ a ZŠ). ▪ Turistický klub Jantár a ostatné zložky OŠK ▪ FS Kapušančan. ▪ FS Čerešenka. ▪ Cirkevný zbor Aleluja. ▪ Spevácka skupina Glória ▪ Knižnica. ▪ Upravený obecný park s ihriskovou súčasťou pre mamičky s deťmi. ▪ Farský tábor (letné prázdniny). ▪ Obecné nájomné byty (18 b.j., 6 b.j., 10 BNŠ). ▪ Dostupnosť zdravotnej a sociálnej starostlivosti (Prešov). ▪ Polícia v obci.	Slabé stránky ▪ Chýbajúce jasle. ▪ Potreba mládežníckeho centra voľného času (mládež, školopovinné deti). ▪ Klub mládeže. ▪ Slabá vybavenosť športovísk. ▪ Chýbajúce multifunkčné ihrisko. ▪ Chýbajúci cyklochodník. ▪ Stagnujúce zimné športy. ▪ Slabá a dostupnosť telocvične v zimnom a prázdninovom období. ▪ Nejednoznačné riešenie otázky zabezpečenia osoby spravujúcej a dohliadajúcej na priestory telocvične. ▪ Stagnujúci obecný futbalový klub ▪ Nízka účasť cieľovej skupiny na aktivitách. ▪ Nefungujúca dobrovoľnícka činnosť rodičov a detí. ▪ Nedostatočné využívanie priestorov a vybavenia ZŠ s MŠ pre širokú verejnosť (jedáleň). ▪ Nedostatočný kamerový systém v obci.
Príležitosti ▪ Zvyšovanie minimálnej mzdy. ▪ Zvyšovanie podielových daní od štátu pre obce. ▪ Zvýšenie osvetovej činnosti. ▪ Rozvoj voľnočasových aktivít - existujúce priestory a vybavenie ZŠ na využívanie voľného času detí a ich rodičov po vyučovaní a v čase prázdnin. ▪ Organizovanie detských táborov s dennou dochádzkou.	Hrozby ▪ Negatívny vývoj ekonomiky na Slovensku a následné zvýšenie nezamestnanosti rodičov vplývajúcej na životný štandard detí. ▪ Migrácia mladých vzdelaných ľudí a mladých rodín za prácou. ▪ Odchádzanie jedného z rodičov za prácou a opúšťanie rodiny na dlhšie obdobie. ▪ Nevhodné využívanie voľného času

▪ Dobrovoľnícky potenciál niektorých obyvateľov v prospech záujmovej činnosti pre deti, mládež a rodinu. ▪ Využitie možností projektového získavania domácich aj zahraničných zdrojov na rozvoj sociálnych služieb (fondy podnikateľských subjektov, štátne fondy, fondy EÚ...). ▪ Prevencia vzniku sociálno-patologických javov na ZŠ s MŠ v Kapušanoch.	mládeže v budúcnosti z dôvodu nedostatku voľnočasových príležitostí. ▪ Zvýšenie kriminality a závislostí. ▪ Rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov. ▪ Obmedzený rozpočet obce.

2.5.2. Seniori a osoby so zdravotným postihnutím

Silné stránky ▪ Existencia denného centra pre seniorov priamo v obci. ▪ Atraktívne spoločenské aktivity pre klientov denného centra. ▪ Poskytovanie opatrovateľskej a odľahčovacej služby. ▪ Fungujúce organizácie: Klub seniorov, Miestny spolok Slovenského červeného kríža a nimi organizované podujatia, besedy a prednášky. ▪ Obec poskytuje základné sociálne poradenstvo (referát sociálnej práce). ▪ Možnosť stravovania v dennom centre pre seniorov. ▪ Donáška obedov z reštaurácie Legenda. ▪ Dostupnosť zdravotnej a sociálnej starostlivosti (Prešov).	Slabé stránky ▪ Chýbajúce zariadenie pre seniorov ▪ Nedostatok finančných prostriedkov na rozšírenie a vykonávanie sociálnych služieb. ▪ Nízke príjmy seniorov- schopnosť platiť za poskytovanie sociálnych služieb. ▪ Nedostatočná bezbariérovosť sociálneho prostredia komunity a jeho prvkov (miestna knižnica, pošta, polícia). ▪ Chýbajúci sociálny/ obecný podnik, chránená dielňa, chránené miesto. ▪ Slabá dobrovoľnícka činnosť obyvateľov obce. ▪ Nedostatočné vedomosti o ochoreniach a úrazoch seniorov. ▪ Nedostatočný kamerový systém v obci.
Príležitosti ▪ Zlepšenie bezbariérového prístupu (pošta, knižnica, potraviny,..). ▪ Posilnenie dobrovoľníckej činnosti a pocitu užitočnosti seniorov (výsadba kvetín, spolupráca pri vedení záujmových krúžkov a pod. ...) ▪ Podpora dobrovoľníckej činnosti mladých ľudí v tejto oblasti. ▪ Skvalitnenie integrovaného systému v rámci mikroregiónu. ▪ Možnosti viaczdrojového financovania sociálnych služieb. ▪ Zriadenie sociálnej služby jedáleň	Hrozby ▪ Zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby. ▪ Dlhodobé nízke príjmy z dôchodkov. ▪ Obmedzený rozpočet obce. ▪ Legislatívne zmeny – zákon o soc. službách. ▪ Neochota ľudí spolupracovať a meniť svoju situáciu, pracovať, vzdelávať sa. ▪ Predsudky v rodinách. ▪ Zvýšené riziko nepostačujúcej kapacity TSS z dôvodu starnutia populácie a zároveň zvyšovania počtu obyvateľov v poproduktívnom veku. ▪ Zvýšené riziko nepostačujúceho personálneho zabezpečenia z dôvodu starnutia populácie a zároveň zvyšovania počtu obyvateľov v poproduktívnom veku.

	▪ Rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov.

2.5.3. Občania v ťažkých životných situáciách ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením

Silné stránky ▪ Zachované pracovné návyky u časti obyvateľov. ▪ Podpora obce pri vytváraní pracovných príležitostí (Denné centrum). ▪ Využívanie opatrení aktívnej politiky trhu práce (aktivačné) pre nezamestnaných. ▪ Zapojenie sa do projektu Obnovy hradu, na ktorom participujú dlhodobo nezamestnaní. ▪ Obec vykonáva inštitút osobitného príjemcu pre poberateľov dávok v hmotnej núdzi. ▪ Obecné nájomné byty (18 a 6 b.j.). ▪ Byty nižšieho štandardu (10 b.j.).	Slabé stránky ▪ Dlhodobá nezamestnanosť. ▪ Nízky príjem občanov v hmotnej núdzi. ▪ Obmedzený rozpočet obce pre vyplatenie jednorazových príspevkov obce. ▪ Nedostatok pracovných príležitostí v okolí. ▪ Nedostatočné pracovné návyky časti cieľovej skupiny. ▪ Predsudky časti majority voči cieľovej skupine (MRK).
Príležitosti ▪ Pôsobnosť terénnej sociálnej práce v obci. ▪ Využívanie služieb terénnej sociálnej práce na podporu schopnosti zamestnať sa (podpora pri hľadaní práce, spísanie životopisu, motivácia k zvýšeniu vzdelania). ▪ Zabezpečenie sociálnej pomoci od štátu (doprovod do inštitúcií, napísanie žiadostí). ▪ Podpora integrácie cieľovej skupiny do majoritnej časti obyvateľov prostredníctvom spoločenských aktivít obce. ▪ Založenie farskej charity v obci.	Hrozby ▪ Zle nastavená legislatíva v oblasti spoločného posudzovania osôb v domácnosti na účely určenia výšky DvHN, ktorá má negatívny vplyv na motiváciu jednotlivých členov domácnosti zamestnať sa, aby im nebola znížená DvHN. ▪ Neochota ľudí spolupracovať a meniť svoju situáciu, pracovať, vzdelávať sa. ▪ Rozpad spoločenských, komunitných, rodinných vzťahov.

3. Ciele, priority a stratégia rozvoja sociálnych služieb

3.1. Vízia obce

Obec Kapušany má potenciálne predpoklady byť pre svojich občanov miestom, pre pokojné bývanie v zdravom a čistom prostredí.

Obec Kapušany ponúka komplexný systém predškolského, základného a záujmového vzdelávania (materská škola, základná škola, základná umelecká škola).

Obec Kapušany vytvára priaznivé podmienky pre záujmové, kultúrne a športové vyžitie a ponúka možnosti oddychu, turistiky a rekreácie.

V obci je multifunkčné ihrisko a sú vytvorené podmienky aj na netradičné športy ako v letnom tak v zimnom období. Obecný športový klub obnovil svoju dlhoročnú tradíciu v reprezentácii. Je tu veľa príležitostí na voľnočasové aktivity. Mamičky s deťmi majú možnosť využitia materského centra.

Obec Kapušany vytvára zdravé podnikateľské prostredie a prináša nové možnosti pre rozvoj podnikania a vznik nových pracovných miest v obci.

V obci je dostupná zdravotná starostlivosť a komplexná sieť sociálnych služieb, ktorá pružne reaguje na potreby jednotlivcov a cieľových skupín. Prijímatelia sociálnych služieb a ich rodiny majú dôveru v služby, ktoré prijímajú a poskytovatelia sociálnych služieb poskytujú kvalitné sociálne služby.

V obci dobre funguje dobrovoľnícka činnosť pre všetky cieľové skupiny.

3.2. Ciele komunitného plánu sociálnych služieb podľa jednotlivých cieľových skupín a aktivity na dosiahnutie cieľov

3.2.1. Rodina, deti a mládež

Cieľ 1. Vytváranie prorodinej spoločenskej klímy

Aktivity

- prevádzkovanie Denného centra v obci
- prieskumy potrieb rodín s deťmi a priebežný monitoring,
- denný tábor,
- Deň rodiny.

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 2. Zdravé trávenie voľného času

- Aktivity**
- dovybavenie už existujúcich športovísk,
 - vybudovanie multifunkčného ihriska,
 - vybudovanie cyklochodníka,
 - efektívne využívanie telocvične,
 - materské alebo rodinné centrum
 - zdravé trávenie voľného času ako prevencia vzniku sociálno-patologických javov (osvetová činnosť),
 - osвета s protidrogovou tematikou,
 - osвета s protialkoholickou tematikou,
 - osвета s protifajčiarskou tematikou,
 - osвета zameraná na závislosti od internetu, počítačových a hazardných hier,
 - prevencia proti kriminalite a osвета,
 - podpora poradenstva a pomoc pre zneužívané deti a mládež,
 - mediálna výchova,
 - podpora vzniku športových krúžkov.

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 3. Zvýšiť kvalitu a atraktivitu kapušianskeho futbalu

- Aktivity**
- zaviesť futbalový krúžok na ZŠ s MŠ v Kapušanoch,
 - podporiť všetky skupiny (A-mužstvo, Dorast, Žiaci),
 - informovanosť rodičov, pravidelné stretnutia, zapájanie ich do problémových situácií,
 - zvýšiť motiváciu na účasti hráčov na tréningoch a zápasoch,
 - zvýšiť angažovanosť v dobrovoľníckej činnosti rodičov a detí.

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 4. Podpora talentovaných detí pri prezentácii obce. Podpora rozvoja talentu.

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 5. Podpora tvorby pracovných príležitostí

- Aktivity**
- Využívanie nástroja sociálne zodpovedného verejného obstarávania,

- vytváranie zdravého podnikateľského prostredia,
- uprednostňovanie našich dodávateľov tovarov, výrobkov a služieb, ako aj uchádzačov o zamestnanie,
- podpora využívania absolventskej praxe,
- rozšírenie dobrovoľníckych prác.

Časový plán: - 2021- 2026

3.2.2. Seniori a osoby so zdravotným postihnutím (Ciele vypracované v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb)

Cieľ 1. Rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb

- Aktivita**
- poskytovanie sociálnych služieb podľa potrieb obyvateľov a možností obce,
 - priebežne monitorovať potreby seniorov,
 - rozvíjať spoluprácu s MSČK.

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 2. Vybudovanie zariadenia pre seniorov v spolupráci s inými obcami

- Aktivita**
- napláňovať stretnutia s dotknutými orgánmi
 - následne postupovať podľa výsledkov rokovaní

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 3. Bezbariérovosť a dostupnosť

- Aktivita**
- Vytvorenie bezbariérového prístupu celého sociálneho prostredia (zdravotné stredisko, knižnica).
 - zadefinovať požiadavku Slovenskej pošty, aby do svojej budovy v obci Kapušany umožnila aj bezbariérový prístup

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 4. Integrácia a aktívna účasť na živote obce

- Aktivita**
- Budovanie systému integrovaných služieb¹ - siete sociálnych služieb,

- podporovanie sociálnych kontaktov realizovaním podujatí a služieb pre seniorov žijúcich v domácnosti,
- propagácia dobrovoľníctva medzi seniormi,
- vytvorenie ponuky dobrovoľníckych aktivít vhodných pre seniorov (výsadba kvetín, spolupráca pri vedení záujmových krúžkov),

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 5. Zvážiť možnosti prípravy stravy pre seniorov v obci

- realizovať plánovanú rekonštrukciu jedálne ZŠ s MŠ
- v zrekonštruovaných priestoroch pripravovať stravu pre seniorov

Časový plán: - 2021- 2026

Cieľ 6. Podpora aktívneho starnutia

Aktivity

- vytvorenie podmienok pre športovo – pohybové aktivity,
- organizovanie voľnočasových aktivít pre seniorov,
- zabezpečenie pravidelnej edukácie v oblasti osobnej bezpečnosti seniorov

Časový plán: - 2021- 2026

3.2.3. Občania v ťažkých životných situáciách ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením

Cieľ 1. Rozvoj neformálneho vzdelávania životných zručností

Aktivity - Zvýšenie gramotnosti pre osoby bez vzdelania,

Časový plán: - 2021- 2026

3.2.4 Všetky cieľové skupiny

Cieľ 1. - podporiť rozvoj dobrovoľníckych aktivít

Aktivity - zostavenie pracovnej skupiny zastrešujúcej dobrovoľnícku činnosť v obci

Časový plán: - 2021- 2026

3.3. Priority rozvoja sociálnych služieb

- Priorita č. 1 Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb**
- Opatrenie 1.1. Rozvoj jestvujúcej opatrovateľskej služby a spustenie chýbajúcich terénnych sociálnych služieb sociálnej rehabilitácie v domácom prostredí.
- Opatrenie 1.2. Vhodná a účelná kombinácia terénnych sociálnych služieb a podpora komunitnej rehabilitácieⁱⁱ.
- Opatrenie 1.3. Výmena dobrých skúseností a spolupráca medzi obcami v rámci mikroregiónu a poskytovateľmi sociálnych služieb.
- Opatrenie 1.4. Zvýšenie podielu poskytnutých finančných príspevkov neverejným poskytovateľom terénnych sociálnych služieb, využitím viaczdrojového financovania sociálnych služieb.
- Opatrenie 1.5. Zvýšenie informovanosti o možnostiach pomoci pre občanov ohrozených ťažkými životnými situáciami.
- Priorita č. 3 Vytváranie prarodinnej spoločenskej klímy**
- Opatrenie č. 3.1. Rozšírenie služieb na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života
- Opatrenie č. 3.2. Podpora tvorby pracovných príležitostí s ohľadom na sociálne zodpovedné verejné obstarávanieⁱⁱⁱ.
- Opatrenie č. 3.3. Využívanie – absolventskej praxe.
- Priorita č. 4 Vytváranie podmienok na vhodné (zmysluplné) využitie voľného času dostupné všetkým deťom a mládeži**
- Opatrenie č. 4.1. Podpora činnosti Obecného športového klubu.
- Opatrenie č. 4.2. Vybudovanie multifunkčného ihriska a cyklochodníka.
- Opatrenie č. 4.3. Zveľadenie a sprístupnenie už existujúcich športovísk v každom čase.
- Opatrenie č. 4.4. Podporiť organizovanie neformálnych a mládeži atraktívnych podujatí.

- Opatrenie č. 4.5 Zriadenie mládežníckeho centra a rodinného centra (*Obsahom výchovnej práce v CVČ je oblasť záujmov, nadania, talentu detí a mládeže, telesnej kultúry, praktických zručností, sociálnych spôsobilostí a jazykových zručností, vzťahu k práci, vede a technike, vzťahu k prírode, ale aj k umeniu, kultúre, estetického cítenia i mravných kvalít osobností, tvorivosti, tvorivého životného štýlu, schopnosti realizácie*)²¹.
- Opatrenie č. 4.6 V spolupráci so ZŠ s MŠ zaviesť mediálnu výchovu.

Priorita č. 5 Viacdrojové financovanie sociálnych služieb

- Opatrenie č. 5.1 Viacdrojovo financovaný systém sociálnych služieb (rozpočet obce, granty, dotácie, sponzorstvo).
- Opatrenie č. 5.2 Podpora verejno–súkromných partnerstiev pri zabezpečovaní sociálnych služieb.

Priorita č. 6 Podpora rozvoja dobrovoľníctva v obci

- Opatrenie č. 6.1 Zriadenie pracovnej skupiny, ktorá zastreší dobrovoľnícku činnosť
- Opatrenie č. 6.2 Prepojenie dobrovoľníctva s výchovno – vzdelávacím systémom (zredukovať na minimum počet žiakov, ktorí ukončia povinnú školskú dochádzku bez toho, aby mali akúkoľvek skúsenosť s dobrovoľníctvom).
- Opatrenie č. 6.3 Vytvoriť dobrovoľnícke programy tak, aby sa do nich mohli zapojiť všetky sociálne skupiny z rôznych generácií.
- Opatrenie č. 6.4 Podporiť sieťovanie, spoluprácu a oceňovanie dobrovoľníckej činnosti.
- Opatrenie č. 6.5 Venovanie zvýšenej pozornosti vzdelávaniu dobrovoľníkov a ich príprave na výkon dobrovoľníckej práce.
- Opatrenie č. 6.6 Vytvorenie kontaktného miesta pre dobrovoľníctvo.

²¹ Ferencová, Teoretické prístupy k identitám a ich praktické aplikácie, 2005

3.4. Financovanie sociálnych služieb

Zabezpečenie sociálnej pomoci občanovi, ktorý je na ňu odkázaný, sa v súčasnosti dá dosiahnuť iba viac zdrojovým modelom financovania. Financovanie rozvoja sociálnych služieb v obci bude realizované z:

- rozpočet obce,
- finančné prostriedky z EÚ
- dotácie z ministerstiev
- dotácie z organizácií
- granty
- súkromné zdroje
- dary a finančné príspevky
- podiel z 2% dane

4. Monitoring^{iv} a hodnotenie plnenia komunitného plánu sociálnych služieb

KPSS je jedným zo základných rozvojových dokumentov obce, na ktorý sa bude musieť prihliadať pri realizovaní rôznych rozvojových aktivít a projektov v oblasti sociálnych služieb.

Je záväzným dokumentom, na ktorý je potrebné prihliadať pri tvorbe rozpočtu.

Úpravy a zmeny Komunitného plánu sú v kompetencii poslancov OcZ. Navrhnuté zmeny a úpravy vstúpia do platnosti po schválení väčšinou poslancov Obecného zastupiteľstva.

Obecné zastupiteľstvo pri OcÚ Kapušany aspoň 1x ročne prerokuje správu o sociálnej situácii v obci a podľa zistených skutočností bude aplikovať zistené požiadavky a návrhy do komunitného plánu obce. Správu pripraví Komisia sociálnej a zdravotnej starostlivosti a predloží ju na koncoročnom zasadnutí OcZ.

Rozvoj sociálnych služieb môže byť oveľa dynamickejší, ak je podporovaný väčšinou zainteresovaných.

Príloha č. 1 Dotazník pre občanov obce Kapušany

Vážení občania obce Kapušany

Dovoľujeme si Vás požiadať o vyplnenie dotazníka obce Kapušany, v ktorom môžete vyjadriť svoj názor, napísať svoje pripomienky a návrhy s cieľom zlepšenia kvality života v našej obci.

Ďakujeme za Váš čas a ochotu

DOTAZNÍK

1. Pohlavie

- žena
- muž

2. Bývate:

- sám/a
- s manželkou/lom
- s rodinou

3. Sociálne postavenie podľa Vašej súčasnej situácie: /môžete vyznačiť aj viac možností/

- zamestnaný
- nezamestnaný
- osamelý rodič
- občan v hmotnej núdzi
- občan s telesným a zdravotným postihnutím
- dôchodca
- študent
- živnostník/ podnikateľ
- iné

4. Ak by ste potrebovali sociálnu službu, uprednostnili by ste jej vykonávanie:

- v domácom prostredí
- v zariadení

5. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám resp. Vášmu príbuznému vyhovovala najviac?

- ambulatná /za sociálnou službu prijímateľ sociálnej služby dochádza/
- terénna /sociálna služba sa poskytuje v prirodzenom prostredí prijímateľa soc. služby-doma/
- pobytová /sociálna služba sa poskytuje ako celoročná alebo týždenná /

6. O aké sociálne služby resp. sociálne zariadenia by ste mali záujem Vy, prípadne Váš príbuzný?

- opatrovateľská služba / poskytuje sa v prirodzenom prostredí prijímateľa soc. služby/
- prepravná služba /preprava osobným motorovým vozidlom/
- zariadenie pre seniorov /bývalé domy dôchodcov/
- zariadenie opatrovateľskej služby
- denné centrum
- doprovod k lekárovi, prípadne vypísanie liekov u lekára, doprovod na úrady

7.Poskytnutie stravovania pre dôchodcov formou:

- pobytu v dennom centre
- odoberania obedu do obedárov z denného centra
- dovozu stravy

8. Aké sociálne služby alebo zariadenia podľa Vášho názoru v našej obci chýbajú a sú podľa Vás potrebné ?

9. Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti /do 5 rokov/ využili niektorú zo sociálnych služieb?

- áno, sám pre seba
- áno, pre svojich blízkych
- služby už využívam
- nie, neuvažujem o tom

10.O aký druh poskytovaných služieb by ste mali záujem:

- kosenie tráv
- odvoz biologicky rozložiteľného odpadu /t.j .tráva, lístie, konáre, pne stromov a pod.. /
- drobné údržbárske práce, malé opravy
- odhŕňanie snehu v zimnom období

11.Riešite dnes vo Vašej rodine nejaký sociálny problém/krízovú situáciu?

- áno
- nie

Uvedte aké:

12.Mali by ste záujem o denný tábor pre Vaše dieťa?

- áno
- nie

Počet detí:

Vek:

13. Máte nejaké skúsenosti s dobrovoľníctvom? Ak áno aké?

- áno
- nie

Uvedte aké:

14. Vedeli by ste si predstaviť dobrovoľnícku činnosť v sociálnej oblasti v našej obci?

- áno
- nie

Uvedte akú? / Prípadne doplňte svoj kontakt ./

15. Mali by ste záujem o pripojenie na optický internet?

- áno
- nie

Ďakujem Vám za čas a ochotu pri vyplňaní dotazníka

Príloha č. 2 Vyhodnotenie dotazníka

Občania obce Kapušany mali prostredníctvom dotazníkov možnosť anonymne vyjadriť svoje názory a zhodnotiť stav sociálnej oblasti v obci, taktiež predložiť svoje pripomienky a návrhy a tým sa zapojiť sa do formovania sociálnej oblasti.

Dotazníky boli doručené spolu s občasníkom Pod Kapušianskym hradom do každej domácnosti.

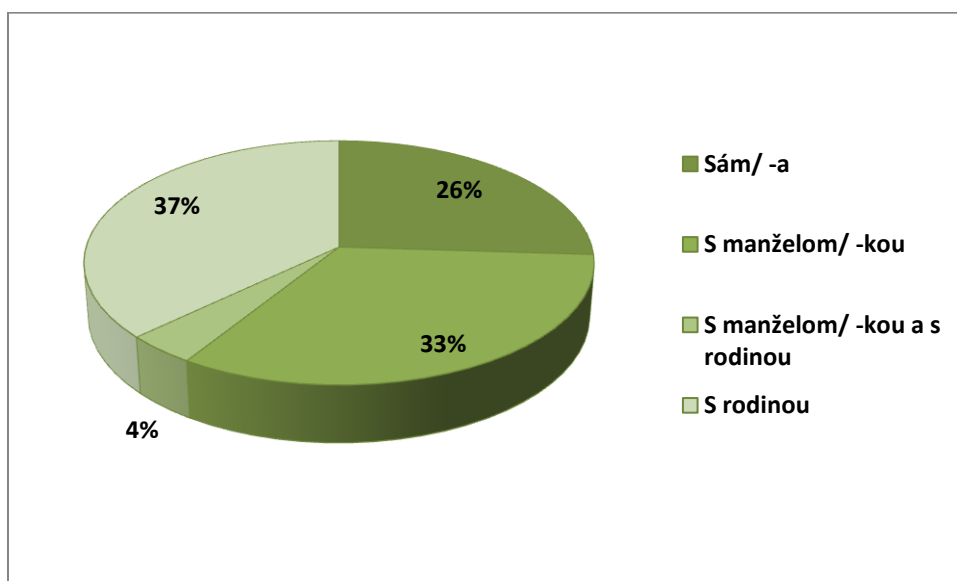
Respondenti mali možnosť označiť viac odpovedí súčasne.

1. Pohlavie

Z celkového počtu dotazníkov bolo vyplnených a odovzdaných približne 5%. Do dotazníkového prieskumu sa zapojilo 70 % žien a 30 % mužov.

2. Bývate

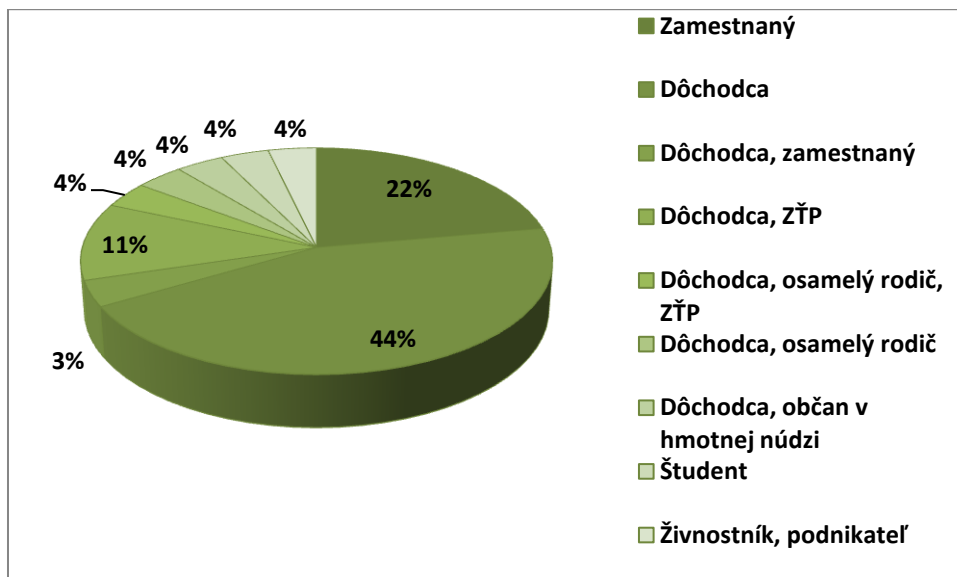
Najviac respondentov býva s rodinou (37 %), 26 % účastníkov prieskumu uviedlo, že bývajú sami.

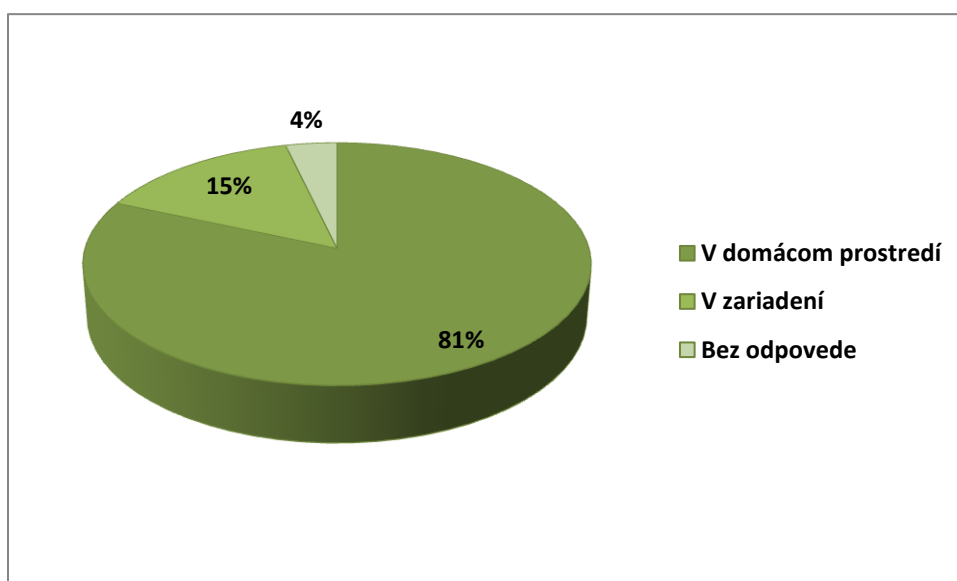
3. Sociálne postavenie podľa Vašej súčasnej situácie: / môžete vyznačiť aj viac možností/

Najpočetnejšiu skupinu respondentov tvorili dôchodcovia. Do prieskumu sa zapojilo 22 % zamestnaných obyvateľov a 4 % podnikateľov.

4. Ak by ste potrebovali soc. službu, uprednostnili by ste jej vykonávanie:

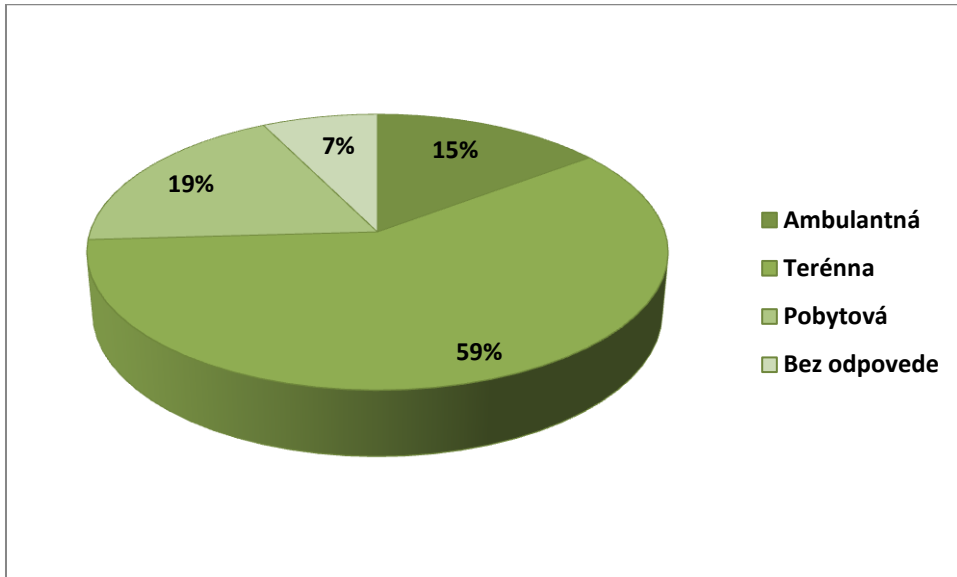
Až 81 % účastníkov prieskumu by uprednostnilo prijímanie sociálnej služby v domácom prostredí. Zariadenie by si zvolilo 15 % respondentov.

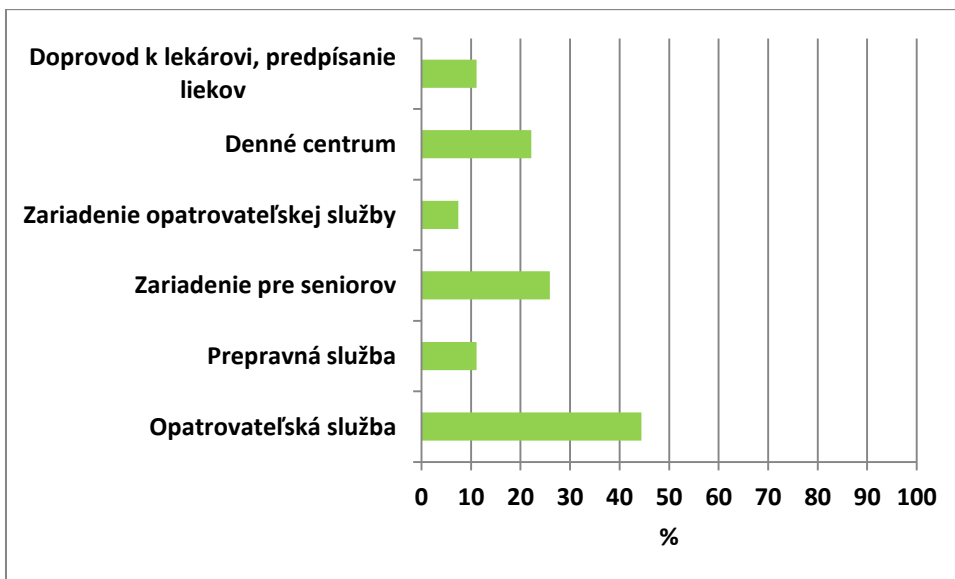
5. Aká forma poskytovania soc. služby by Vám resp. Vášmu príbuznému vyhovovala najviac?

Účastníkom prieskumu by najviac vyhovovala terénna forma sociálnej služby (59 %), ambulantnú formu by uprednostnilo 15 % respondentov.

6. O aké sociálne služby resp. soc. zariadenia by ste mali záujem Vy, prípadne Váš príbuzný?

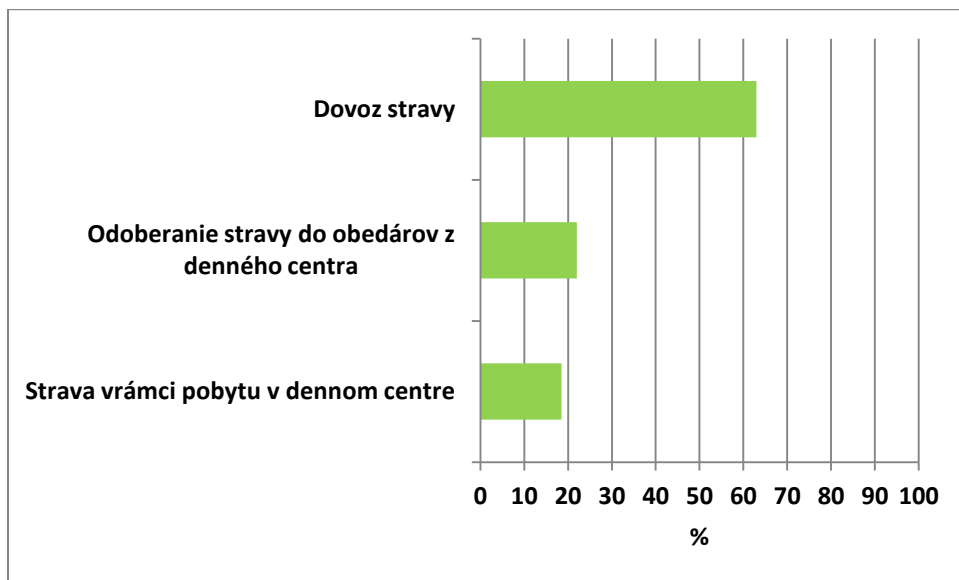
Najväčší záujem respondenti prejavili o opatrovateľskú službu. Významné % účastníkov prieskumu však prejavilo záujem aj o zariadenie pre seniorov a denné centrum.

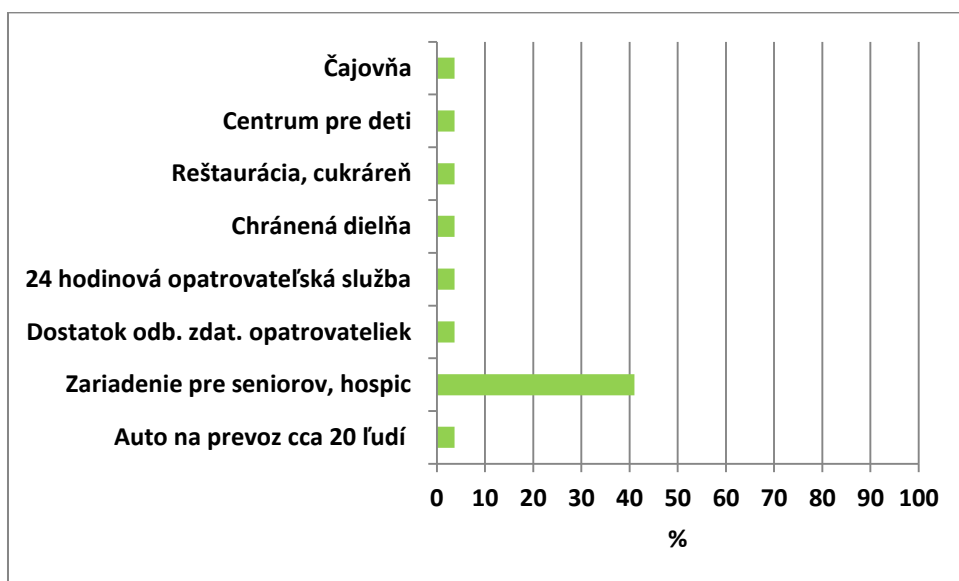
7. Poskytnutie stravovania pre dôchodcov formou:

Najvyššiu odozvu u respondentov malo poskytovanie stravy pre dôchodcov formou donášky. Najnižší záujem prejavili o stravovanie počas pobytu v dennom centre.

8. Aké sociálne služby alebo zariadenia podľa Vášho názoru v našej obci chýbajú a sú podľa Vás potrebné?

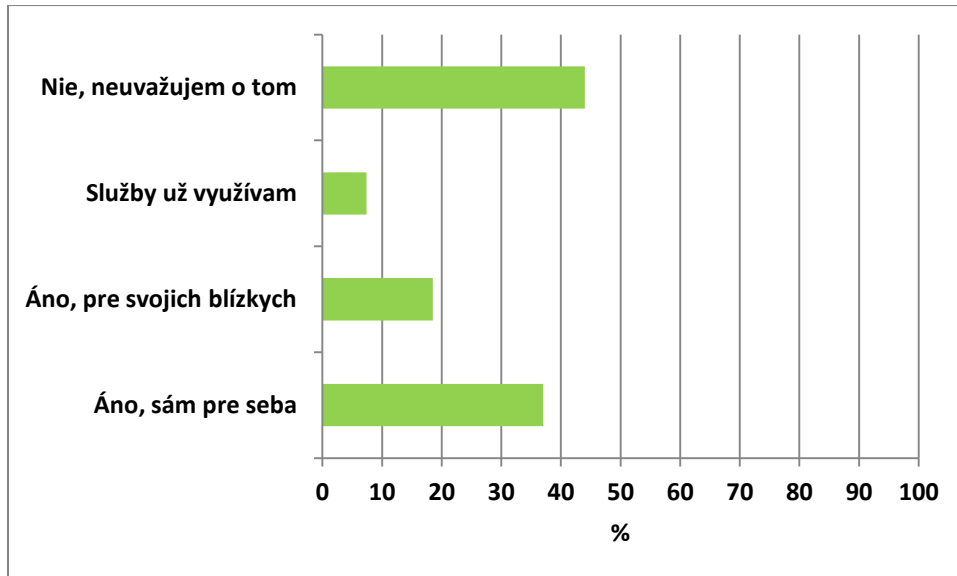
Respondenti v dotazníku uviedli nasledovné návrhy:

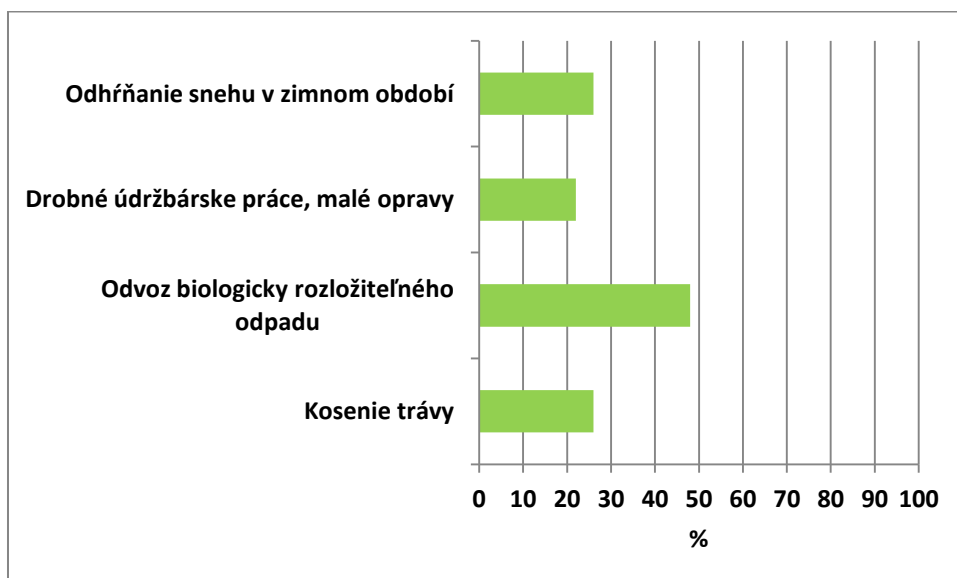

9. Uvažujete o tom, že by ste v blízkej budúcnosti /do 5 rokov/ využili niektorú zo sociálnych služieb?

Viac ako 44 % respondentov neuvažuje, že by v blízkej budúcnosti využili niektorú zo sociálnych služieb. Naopak, 37 % účastníkov prieskumu pripustilo možnosť, že v blízkej budúcnosti bude sociálne služby potrebovať pre seba a 18,5 % pre svojich blízkych.

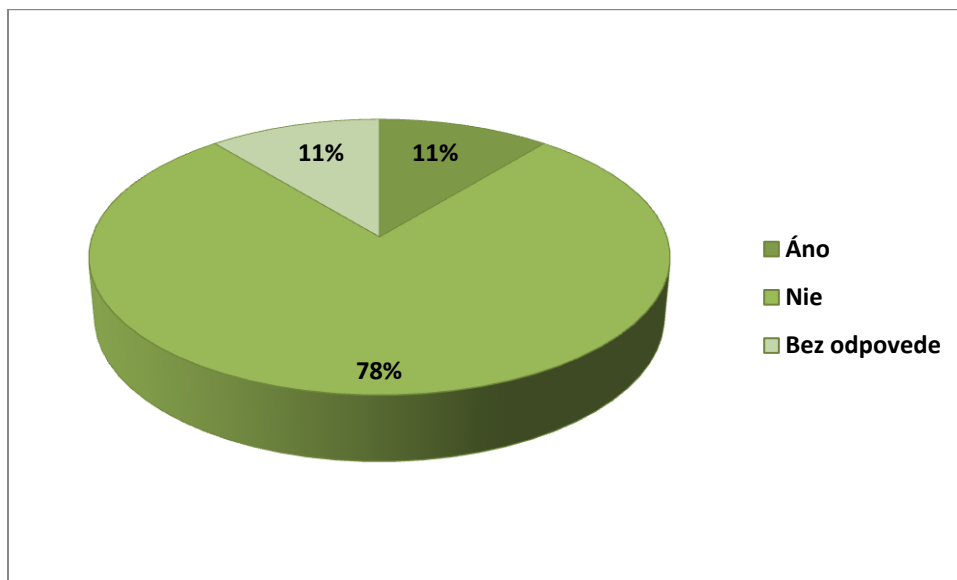
10. O aký druh poskytovaných služieb by ste mali záujem?

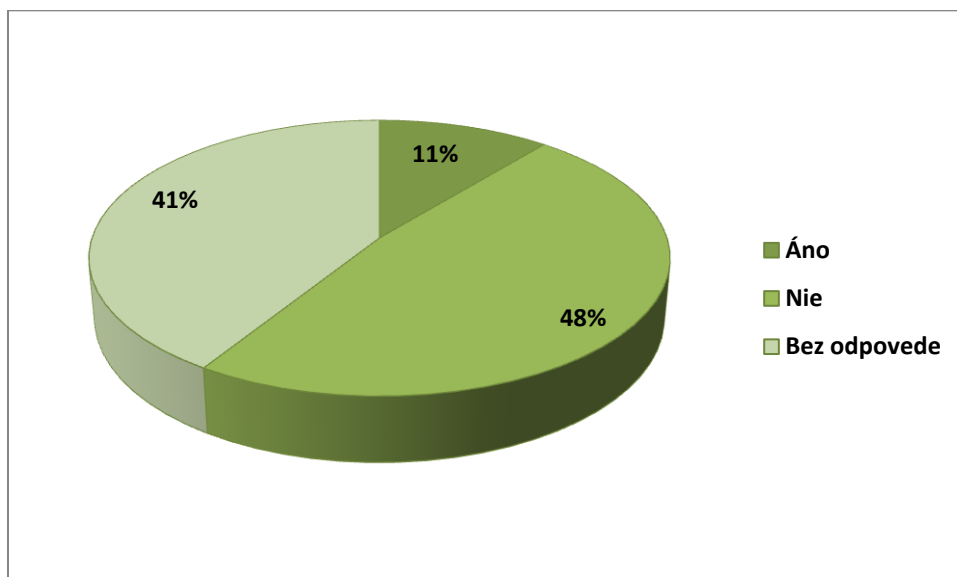
11. Riešite dnes vo Vašej rodine nejaký sociálny problém/ krízovú situáciu?

Respondenti, ktorí uviedli, že v rodine riešia sociálny problém/ krízovú situáciu (11 %), svoju odpoveď už následne bližšie nešpecifikovali.

12. Mali by ste záujem o denný tábor pre Vaše dieťa?

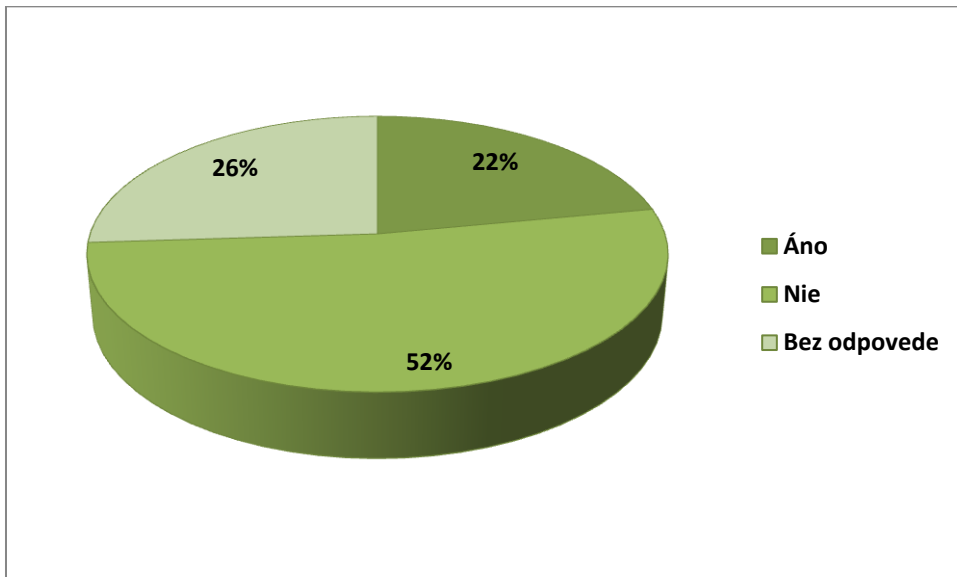
O denný tábor pre deti prejavilo záujem iba 11% účastníkov prieskumu. Uvedený fakt si vysvetľujeme tým, že hlavnú skupinu respondentov zapojených do prieskumu sú dôchodcovia.

13. Máte nejaké skúsenosti s dobrovoľníctvom: Ak áno, aké?

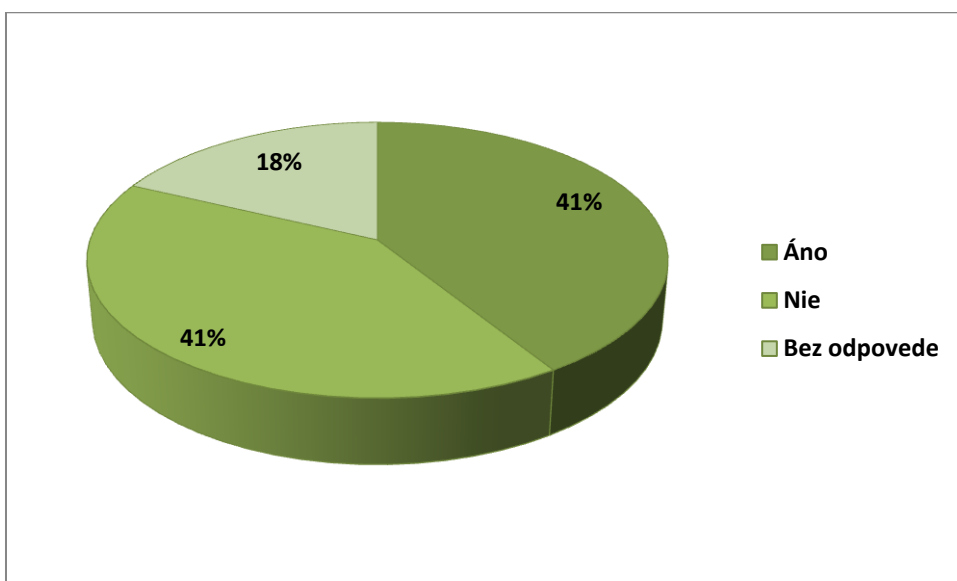
Skúsenosti s dobrovoľníctvom malo 22 % opýtaných, 52 % respondentov sa dobrovoľníckej činnosti v minulosti nevenovalo.

Respondenti uviedli, že majú skúsenosti s nasledovnými dobrovoľníckymi aktivitami:

- animátorstvo, dobrovoľnícke brigády, charita, zber školských potrieb, tábory pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia,

14. Vedeli by ste si predstaviť dobrovoľnícku činnosť v sociálnej oblasti v našej obci?

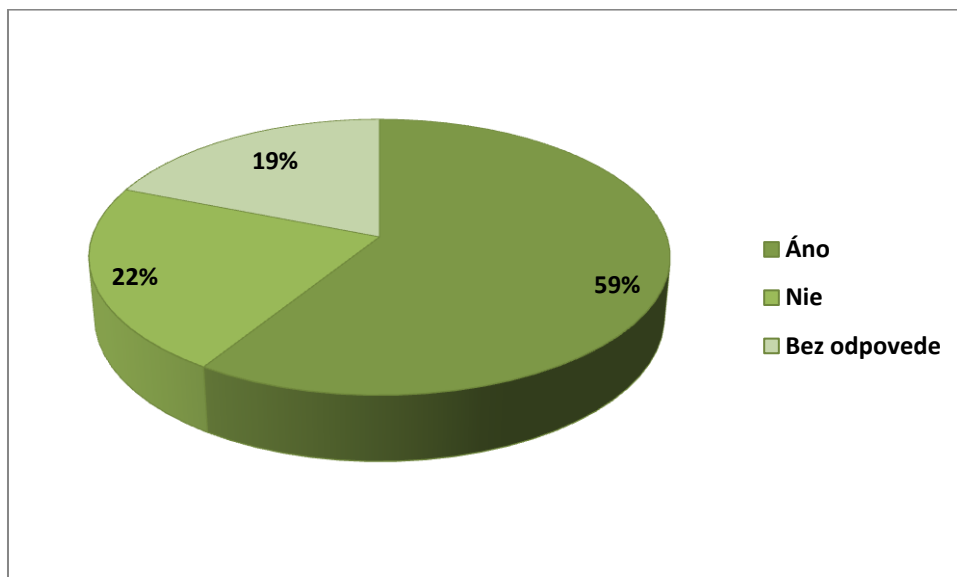

Respondenti si v obci vedia predstaviť nižšie uvedené dobrovoľnícke činnosti:

- donášková služba pre potraviny, preprava osôb do zdravotníckeho strediska a späť pre starých ľudí a ZŤP
- kosenie, odhrňanie snehu, rúbanie dreva a pod.
- zváranie
- dovoz stravy
- bežné upratovanie
- pomoc s nákupom pre starších

15. Mali by ste záujem o pripojenie na optický internet?

Príloha č. 3 Výber z použitej terminológie

Sociálna rehabilitácia podľa zákona č. 448/2008 o sociálnych službách je odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobslužbe, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách.

Ak je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, sociálna rehabilitácia je najmä nácvik používania pomôcky, nácvik prác v domácnosti, nácvik priestorovej orientácie a samostatného pohybu, výučba písania a čítania Braillovho písma a sociálna komunikácia.

Pracovná rehabilitácia je súbor opatrení a dlhodobej prípravy zdravotne postihnutej osoby s cieľom prispôsobenia sa na pracovné alebo iné aktivity. Ide o využitie tzv. zostatkového pracovného potenciálu. Je nutné skúmať fyziologické funkcie, ktoré umožnia voľbu príslušnej činnosti, stupeň možného zaťaženia a primeranú dobu trvania pracovných a iných aktivít.

ⁱ Pod pojmom **system integrovaných služieb** rozumieme taký stav, že komunita disponuje službami, ktoré plynule na seba medzirezortne a medzisektorovo nadväzujú a kopírujú a v prijateľnej miere kompenzujú celoživotné potreby občana. Hlavnými znakmi komunitných služieb na princípe komunitnej rehabilitácie sú :

- partnerstvo (viacero subjektov má ten istý cieľ),
- účasť komunity (samosprávy, občanov, subjektov poskytujúcich služby v komunite, cieľových skupín,...),
- posilnenie (vzdelávanie, informácie o rôznych možnostiach a nástrojoch),
- zameranie sa na schopnosti, nie na neschopnosti jednotlivcov, užívateľov služby.

ⁱⁱ **Komunitná rehabilitácia** podľa zákona č. 448/2008 o sociálnych službách v oblasti poskytovania sociálnych služieb je koordinácia činností subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Na účel vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

ⁱⁱⁱ Cieľom **sociálne zodpovedného verejného obstarávania (SZVO)** je slúžiť ako príklad a ovplyvňovať trh. Podporou SZVO môžu verejné orgány skutočne podnecovať spoločnosti do rozvoja sociálne zodpovedného riadenia. Rozumným nakupovaním môžu verejné orgány podporovať pracovné príležitosti, dôstojnú prácu, sociálne začleňovanie, dostupnosť, návrh pre všetkých, etické obchodovanie a snažiť sa dosiahnuť väčšiu zhodu so sociálnymi normami. Vplyv na niektoré produkty, práce a služby môže byť obzvlášť významný, pretože verejní nákupcovia ovládajú veľký podiel trhu (napríklad v stavebníctve, obchodných službách, informačných technológiách atď.) Vo všeobecnosti verejné orgány predstavujú hlavných spotrebiteľov v Európe, pretože míňajú 17 %

hrubého domáceho produktu EÚ (suma zodpovedajúca polovici HDP Nemecka). Používaním svojej kúpnej sily pri výbere tovarov a služieb, ktoré takisto vykazujú dobré sociálne výsledky, preto môžu významne prispieť k udržateľnému rozvoju.

^{iv} **Monitoring** informuje nielen o aktuálnom stave a sociálnej situácii klienta, ale aj o jeho vývoji. Pri monitoringu sa testujú niektoré oblasti činností ako napr. :

- sebestačnosť (jedenie, úprava zovňajšku, kúpanie obliekanie, umývanie, schopnosť orientácie v priestore),
- mobilita (schopnosť presunov),
- lokomocia (schopnosť chôdze, schody, schopnosť nastupovať do a vystupovať z vozidiel hromadnej dopravy),
- komunikácia (schopnosť vnímania, vyjadrovania sa),
- sociálna adaptabilita (ociálne začlenenie, riešenie problémov, pamäť).

Testovať a klasifikovať jednotlivé položky je potrebné robiť opakovane a dosiahnuté výsledky porovnávať. Na základe takejto komplexnej diagnostiky je potom možné určiť potrebné kompenzácie a pripraviť program sociálnej rehabilitácie, ktorý by mal zahrňovať :

- poradenstvo,
- kompenzačné pomôcky (výber, zabezpečenie, zácvik používania),
- úpravu domáceho prostredia (bývanie),
- nácvik zručností pre každodenný život, pre možnosť pracovného uplatnenia,
- transport,
- prístupnosť životného prostredia z hľadiska architektonických bariér, priestorovej orientácie a možností spoločenskej komunikácie,
- zabezpečenie sociálnych dávok a finančnej podpory,
- šport, rekreáciu.

Sociálna rehabilitácia sa môže vykonávať :

- ambulantne (v domácom prostredí, vrátane chráneného bývania, v denných aktivačných centrách, v centrách sociálnej a pracovnej rehabilitácie v rámci komunitných služieb),
 - inštitucionálne (v rehabilitačných centrách, v domovoch sociálnych služieb).
- Základné potreby, na ktoré sa v procese sociálnej rehabilitácie zameriavame :
- istota a bezpečie,
 - súkromie,
 - stabilita,
 - dôvera a sebadôvera,
 - ľudské kontakty,
 - komunikácia.

